

Sprawozdanie z działalności Forum Darczyńców w Polsce w 2008 roku

Warszawa, 30 czerwca 2009 r.

SPIS TREŚCI

1. O FORUM	3
2. WŁADZE	3
3. PRACA ZARZĄDU I BIURA FORUM	4
4. FINANSE	4
5. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI W 2008 ROKU	5
5.1. WYMIANA INFORMACJI I DOŚWIADCZEŃ POMIĘDZY CZŁONKAMI FORUM	5
5.2. DZIAŁAŃNOŚĆ RZECZNICZA	6
5.3. UPOWSZECHNIANIE DOBRYCH PRAKTYK GRANTODAWCZYCH I MECHANIZMÓW SAMOREGULACJI	9
5.4. WSPIERANIE I PROMOCJA DZIAŁALNOŚCI FILANTROPIJNEJ	13
5.5. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA	15
5.6. ROZWÓJ CZŁONKOSTWA	17
5.7. INFORMACJA I PROMOCJA	17
6. SPRAWOZDANIE FINANSOWE	18
7. SPIS ZAŁĄCZNIKÓW	29
8. ZAŁĄCZNIKI DO SPRAWOZDANIA	30

1. O FORUM

Forum Darczyńców w Polsce zrzesza niezależne instytucje grantodawcze: fundacje, stowarzyszenia, fundusze lokalne oraz firmy prowadzące programy społecznego zaangażowania, wspierające działania i inicjatywy obywatelskie prowadzone na rzecz dobra publicznego.

Celem Forum Darczyńców jest doskonalenie umiejętności grantodawczych i upowszechnianie dobrych praktyk przyznawania dotacji. Forum podejmuje inicjatywy służące budowaniu społecznej wiarygodności instytucji grantodawczych i tworzeniu przyjaznych warunków prowadzenia przez nie działalności. Reprezentuje interesy darczyńców prywatnych wobec administracji publicznej i władz ustawodawczych. Działa na rzecz rozwoju zinstytucjonalizowanych form filantropii w Polsce i w Europie.

Grupa założycieli Forum Darczyńców działa od 2002 roku. 22 września 2004 roku Forum Darczyńców w Polsce zostało zarejestrowane pod nr KRS 0000217821 w Krajowym Rejestrze Sądowym jako stowarzyszenie. 31 grudnia 2008 roku Forum Darczyńców liczyło 17 członków, do których należą:

1. Fundacja Bankowa im. Leopolda Kronenberga
2. Fundacja Banku Zachodniego WBK
3. Fundacja dla Polski
4. Fundacja Ernst & Young
5. Fundacja Grupy TP
6. Fundacja im. Stefana Batorego
7. Fundacja J&S Pro Bono Poloniae
8. Fundacja na rzecz Nauki Polskiej
9. Fundacja Przyjaciółka
10. Fundacja Wspomagania Wsi
11. Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej
12. Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży
13. Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności
14. Stowarzyszenie Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce
15. Stowarzyszenie Fundusz Lokalny Masywu Śnieżnika
16. Stowarzyszenie Nidzicki Fundusz Lokalny
17. Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe

2. WŁADZE

Zgodnie z § 12, art. 4 statutu Forum Darczyńców, który nakazuje zwołanie co roku w terminie do 30 czerwca Walnego Zebrania Członków, 27 czerwca 2008 r. w siedzibie I Oddziału Banku Citi Handlowy odbyło się Zwyczajne Walne Zebranie Członków Forum Darczyńców.

Do kompetencji Walnego Zebrania Członków Forum Darczyńców w Polsce należy powoływanie i odwoływanie członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej Forum Darczyńców. Jako

że kadencja Zarządu Forum (zgodnie z §14 statutu) trwa 2 lata, a wybór członków Zarządu został dokonany decyzją Walnego Zebrania Członków z 30 czerwca 2007, w okresie od 1 stycznia 2008 do 31 grudnia 2008 Zarząd pracował w niezmiennym składzie:

Ewa Kulik-Bielińska – Przewodnicząca Zarządu, reprezentująca Fundację im. Stefana Batorego

Jakub Wojnarowski – Członek Zarządu, reprezentujący Fundację na rzecz Nauki Polskiej

Piotr Szczepański – Członek Zarządu, reprezentujący Fundację Wspomagania Wsi

Podczas Walnego Zebrania Członków Forum Darczyńców dnia 27 czerwca 2008 przeprowadzono natomiast wybory do Komisji Rewizyjnej na kadencję 2008-2009 (zgodnie z §13 statutu Forum Darczyńców kadencja Komisji Rewizyjnej trwa 1 rok). Do Komisji Rewizyjnej wybrano ponownie osoby sprawujące funkcje członków Komisji od 20 czerwca 2007 roku. W okresie od 1 stycznia 2008 do 31 grudnia 2008 w Komisji Rewizyjnej zasiadali:

Dorota Komornicka – reprezentująca Fundusz Lokalny Masywu Śnieżnika,

Albrecht Lempp – reprezentujący Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej,

Lidia Kołucka-Żuk – reprezentująca Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe.

W roku 2008 odbyły się również dwa Nadzwyczajne Walne Zebrania Członków: 4 lutego oraz 20 października. Podczas zebrania w lutym przyjęto *Plan działania na lata 2008-2009* (patrz niżej), a jednym z punktów spotkania, które odbyło się w październiku 2008 r. była dyskusja nt. dalszego rozwoju stowarzyszenia oraz przygotowania strategii na lata 2010+. Na każdym z Walnych Zebrań w 2008 roku do Forum przyjęto nowych członków (patrz pkt. 5.6.1).

3. PRACA ZARZĄDU I BIURA FORUM

W 2008 roku odbyło się 8 posiedzeń Zarządu Forum Darczyńców otwartych dla wszystkich członków Forum.

W okresie 1 stycznia – 31 grudnia 2008 roku Forum zatrudniało dwóch koordynatorów projektów w wymiarze 40 godzin tygodniowo. W związku z otrzymaniem dotacji instytucjonalnej z Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe w październiku do zespołu Forum dołączył trzeci koordynator zatrudniony w niepełnym wymiarze godzin (1/2 etatu).

Do końca stycznia 2008 roku pracownikom Forum stanowisk pracy użyczała Fundacja im. S. Batorego. Od 1 lutego 2008 roku Forum wynajmuje samodzielne biuro – pokój na parterze budynku należącego do Fundacji im. S. Batorego przy ul. Sapieżyńskiej 10a w Warszawie, w którym znajdują się trzy stanowiska pracy.

4. FINANSE

W 2008 roku budżet Forum Darczyńców wynosił 318 638,84 zł. Złożyły się na niego składki członkowskie od 15 członków Forum oraz dotacje przekazane przez polskie i zagraniczne

instytucje prywatne. W kwietniu Forum otrzymało dotację od Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe na udział pracownika w spotkaniu sieci Europejskich Forów Darczyńców DAFNE (Donors Associations and Foundations Networks in Europe) i konferencji European Foundation Centre w Istambule (patrz pkt. 5.5.1), a w lipcu Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe przyznał Forum dotację na rozwój instytucjonalny na lata 2008-2009. We wrześniu Forum otrzymało wsparcie finansowe od Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej na cykl seminariów „Rola i modele fundacji w Polsce i w Europie”, którego realizację zaplanowano od września 2008 do jesieni 2009 roku (pkt. 5.3.3). Działania Forum były finansowane także z dotacji Fundacji C. S. Motta na działalność programową w latach 2008-2009 otrzymanej w grudniu 2008 roku. Ponadto publikacja raportu z badania fundacji korporacyjnych i towarzysząca jej konferencja (pkt. 5.4.1) sfinansowane zostały z pozostałości dotacji z 2007 roku Czeskiego Forum Darczyńców na realizację projektu CEENERGI w Polsce.

Zgodnie z uchwałą Walnego Zebrania Członków Forum Darczyńców nr WZ 2007-06-20/11 składka członkowska w 2008 roku wynosiła 6 000 zł. dla członka zwykłego oraz 4 000 zł. dla członka wspierającego. Utrzymano w mocy uchwałę z 19 października 2004 roku zwalniającą dwóch członków wspierających: Nidzicki Fundusz Lokalny i Fundusz Lokalny Masywu Śnieżnika z opłaty składki członkowskiej w Forum. Decyzją Walnego Zebrania Członków składka dla członków przyjętych w trakcie roku została pomniejszona w stosunku do składki rocznej tak, by objęła jedynie okres ich przynależności do Forum.

5. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI W 2008 ROKU

W okresie sprawozdawczym działania Forum Darczyńców realizowane były w oparciu o przyjęte przez Walne Zebranie Członków w grudniu 2006 roku *Cele strategiczne na lata 2007-2009*. Na podstawie tego dokumentu zarząd stowarzyszenia przygotował *Plan działania na lata 2008-2009*, który został przyjęty przez Walne Zebranie Członków w lutym 2008 roku. Strategia rozwoju Forum Darczyńców przewiduje realizację dwóch rodzajów celów: (1) dotyczących Stowarzyszenia Forum Darczyńców jako instytucji działającej na rzecz swoich członków; (2) dotyczących realizacji misji Forum Darczyńców jako organizacji wspierającej rozwój filantropii w Polsce. Działania Forum w 2008 roku realizowane były w sześciu obszarach programowych (pkt. 5.1 – 5.6):

5. 1. Wymiana informacji i doświadczeń pomiędzy członkami Forum Darczyńców

5. 1. 1. Spotkania wewnętrzne

Forum Darczyńców przyjęło zasadę, że zebrania Zarządu, które odbywają się raz na 1-2 miesiące są otwarte dla wszystkich członków Forum. Podczas spotkań dyskutowane są kwestie istotne z punktu widzenia członków stowarzyszenia, np. zmiany legislacyjne dotyczące środowiska grantodawców, różnorodne aspekty działalności grantodawczej (kryteria konkursów, zasady oceny wniosków, procedury ewaluacji finansowanych projektów stosowane przez poszczególnych członków).

W 2008 roku odbyło się osiem spotkań zarządu oraz trzy Walne Zebrania Członków.

5. 1. 2. Forum internetowe

Dyskusja prowadzona jest również na wewnętrznym forum internetowym (forum@forumdarczyncow.pl), gdzie na bieżąco członkowie informowani są o istotnych sprawach, m.in. o planowanych zmianach legislacyjnych, wydarzeniach i spotkaniach, publikacjach, nowych inicjatywach i powstających organizacjach grantodawczych. Na forum toczą się też konsultacje przygotowanych przez zarząd i biuro Forum opinii i stanowisk wobec projektów zmian w prawie, które mają wpływ na rozwój grantodawstwa i filantropii w Polsce oraz omawiane są problemy, z jakimi stykają się członkowie w swojej działalności grantodawczej.

5. 1. 3. Zespoły robocze

Członkowie Forum uczestniczą w pracach zespołów, które Forum tworzy samodzielnie lub wspólnie z innymi organizacjami w celu uwspólnienia stanowisk wobec poszczególnych problemów dotyczących funkcjonowania podmiotów trzeciego sektora czy projektów zmian legislacyjnych będących przedmiotem konsultacji społecznych. W 2008 roku członkowie Forum pracowali w trzech grupach roboczych wypracowujących opinie dotyczące zmiany mechanizmu 1%, zbiórek publicznych i nowelizacji *Ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie*.

5. 1. 4. Mapa programów grantowych

We wrześniu 2008 roku Forum opracowało zestawienie programów grantowych członków Forum skierowanych do organizacji pozarządowych w podziale na obszary tematyczne i wraz z wysokością kwot przekazanych w formie dotacji w 2008 roku (117 000 000 mln zł). Dokument ten został przedstawiony podczas sesji „Fundusze prywatne dla organizacji pozarządowych” zorganizowanej przed Forum w ramach V Ogólnopolskiego Forum Inicjatyw Pozarządowych 20 września 2008 roku.

5. 2. Działalność rzecznicza

5. 2. 1. Lista problemów dla Parlamentu nowej kadencji

Parlamentarny Zespół ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi nowej kadencji (nowy Parlament został wyłoniony w październiku 2007 r. w wyniku przedterminowych wyborów) zaprosił Forum oraz inne organizacje do przedstawienia problemów istotnych dla organizacji pozarządowych, nad których rozwiązaniem pracować mieliby posłowie w tej kadencji. Podobnie Komisja Sejmowa „Przyjazne Państwo”, zwróciła się do Forum z prośbą o wskazanie barier i absurdów legislacyjnych przeszkadzających organizacjom pozarządowym w wypełnianiu ich misji. Lista takich spraw przesłana została do obydwu ww. ciał, a także do nowopowstałej Podkomisji ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi (przy Sejmowej Komisji ds. polityki społecznej i rodziny). Na liście znalazły się postulaty zmian w ustawach: podatkowych, o rachunkowości i o Krajowym Rejestrze Sądowym, których wprowadzenie pomogłoby wyeliminować bariery w rozwoju zorganizowanej i indywidualnej filantropii, przyczyniając się do poprawy warunków rozwoju działalności organizacji społecznych w Polsce. Forum zaproponowało również wprowadzenie do programów szkolnych zajęć z

edukacji obywatelskiej w celu kształtowania postaw prospołecznych oraz upowszechniania i promocji działań obywatelskich i wolontarystycznych (lista spraw zgłoszonych do Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w załączniku nr 1).

W 2008 roku Forum uczestniczyło m.in.: w posiedzeniu Komisji „Przyjazne Państwo” poświęconemu przedstawieniu barier w rozwoju organizacji pozarządowych, sześciu posiedzeniach Podkomisji ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi (poświęconych m.in. Programowi Operacyjnemu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich, funkcjonowaniu Ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie i planowanym w niej zmianach, przepisom o zbiórkach publicznych, przygotowywanej przez rząd strategii rozwoju społeczeństwa obywatelskiego) oraz w czterech spotkaniach organizowanych przez Parlamentarny Zespół ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi (dotyczących m.in. Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, mechanizmu przekazywania 1%, podatku VAT od darowizn dla organizacji pozarządowych, zmian w Ustawie o działalności pożytku publicznego, barier w aktywności organizacji pozarządowych za granicą). Przedstawiciele Forum prezentowali stanowiska względem poruszanych kwestii, a także jako eksperci III sektora zabierali głos analizując omawiane problemy.

Dzięki staraniom Forum przepisy o zbiórkach publicznych trafiły pod obrady Podkomisji ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi, a członkowie Parlamentarnego zespołu ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi poparli postulaty w zakresie zmian tych przepisów przekazane przez Forum do MSWiA (patrz pkt. 5.2.3.). Krytyczne opinie pod adresem niektórych propozycji zmian w Ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zaprezentowane na posiedzeniach Zespołu i Podkomisji, przyniosły efekty w postaci usunięcia lub zmiany kontrowersyjnych przepisów w rządowym projekcie nowelizacji Ustawy (patrz pkt. 5.2.2.).

5. 2. 1. 1% - interwencyjna kampania informacyjna

W kwietniu 2008 r. Forum Darczyńców we współpracy z Ogólnopolską Federacją Organizacji Pozarządowych i Fundacją Komunikacji Społecznej oraz w partnerstwie z DPP MPS prowadziło kampanię pod hasłem „1% bez przeszkód” informującą o nowej procedurze przekazywania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz organizacji pożytku publicznego.

Podczas intensywnej, trwającej jeden miesiąc kampanii we wszystkich urzędach skarbowych w Polsce pojawiły się przygotowane przez organizatorów akcji plakaty z instrukcją przekazania 1%, wyprodukowane nakładem Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Dzięki włączeniu się w kampanię członków Forum i uczestników organizowanych przez Forum spotkań dla fundacji korporacyjnych spot informacyjny kampanii emitowany był w telewizji publicznej i stacjach Grupy TVN, kilkanaście tytułów prasowych zamieściło ogłoszenia (m.in. „Polityka”, „Przekrój”), a serwisy internetowe emitowały baner kampanii (m.in.: gazeta.pl, plotek.pl, o2.pl, polki.pl, babyonline.pl).

W 2008 roku organizacje pożytku publicznego zanotowały rekordowe wpływy z 1%. Z danych Ministerstwa Finansów wynika, że łączna kwota przekazana organizacjom pożytku publicznego wyniosła 291 594 362,90 zł, to jest o 186 156 293,90 (o 176,56%) więcej niż w

roku poprzednim. Większe wpływy są rezultatem wprowadzonego w roku 2008 uproszczonego mechanizmu 1% na wzór tego, jaki od lat funkcjonuje na Węgrzech, o co Forum zabiegało od początku jego wprowadzenia w Polsce.

Baner kampanii „1% bez przeszkód”

5. 2. 2. Nowelizacja Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

W 2008 roku Forum kontynuowało monitoring propozycji zmian w Ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W gronie członków Forum wypracowane zostały stanowiska wobec kolejnych projektów nowelizacji przedstawianych przez MPiPS w kwietniu i we wrześniu 2008 roku i przesyłanych Forum do zaopiniowania w ramach organizowanych przez ministerstwo konsultacji społecznych. Opinie Forum, po konsultacji z innymi organizacjami infrastrukturalnymi, m.in. z OFOP, ISP, Helsińską Fundacją Praw Człowieka, Fundacją CASE, przesłane zostały do Ministerstwa i upowszechnione na stronie portalu organizacji pozarządowych. Forum publikując swoje stanowisko na portalu, zainicjowało dyskusję w środowisku pozarządowym na temat proponowanych zmian w Ustawie. Z inicjatywy Forum redakcja portalu opublikowała stanowiska innych organizacji, m.in. OFOP, ISP, czy członków Forum: FWW i FNP (pełny tekst opinii Forum w załączniku nr 2).

Ewa Kulik-Bielińska i Jakub Wojnarowski, członkowie Zarządu Forum oraz Mikołaj Tomasz Steppa z Fundacji Wspomagania Wsi (w zastępstwie Piotra Szczepańskiego) wzięli udział w konferencji konsultacyjnej zorganizowanej w lipcu przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, na której Forum przedstawiło szczegółową analizę i krytycznie odniosło się do proponowanych przez rząd zmian i ich przewidywanych konsekwencji. Na wniosek Forum na stronie Departamentu Pożytku Publicznego MPiPS opublikowane zostały wyniki konsultacji w postaci zestawienia opinii organizacji uczestniczących w konferencji.

We wrześniu 2008 roku przewodnicząca Forum Darczyńców, Ewa Kulik-Bielińska, wzięła udział w dyskusji panelowej poświęconej propozycji zmian w ustawie organizowanej w ramach jednej z sesji V OFIP, na której przedstawiła stanowisko Forum w tej sprawie.

W efekcie powyższych działań w ostatecznym projekcie nowelizacji ustawy usunięto lub zmieniono propozycje niektórych kontrowersyjnych przepisów komplikujących i nadmiernie

rozbudowujących ustawę, krytykowanych przez członków Forum i inne organizacje biorące czynny udział w konsultacjach, m.in. zapisy dotyczące partnerstwa publiczno-społecznego, Funduszu Inicjatyw Obywatelskich czy limitu wynagrodzeń przy prowadzeniu przez organizacje działalności odpłatnej.

5. 2. 3. Zbiórki publiczne

W 2008 roku Forum zainicjowało dyskusję na temat zbiórek publicznych. W maju i w październiku zorganizowało spotkania z organizacjami pozarządowymi zainteresowanymi problematyką zbiórek publicznych. Spotkania poświęcone były identyfikacji problemów związanych z organizacją i prowadzeniem zbiórek, wynikających z obowiązujących przepisów oraz ich rozszerzającej wykładni. Dyskutowane podczas spotkań problemy zostały zebrane i przekazane wraz z propozycjami zmian w liście do MSWiA oraz do parlamentarnego zespołu i podkomisji ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi. Wątek nadinterpretacji przez urzędników MSWiA ustawy o zbórkach publicznych poruszany był przez Forum na wielu spotkaniach z przedstawicielami Sejmu i administracji publicznej, w tym z Ministerstwem Edukacji. Stał się też tematem dyskusji na forum organizacji pozarządowych na portalu ngo.pl i prasie branżowej.

W rezultacie działań Forum MSWiA wycofało się z kontrowersyjnej interpretacji traktującej podanie numeru konta bankowego organizacji na stronie internetowej jako zbiórkę publiczną. Ministerstwo zaprosiło też Forum Darczyńców i inne zainteresowane organizacje do oficjalnego przedstawienia postulatów zmian w przepisach dotyczących zbiórek publicznych. W oparciu o wypracowane na wspomnianych wcześniej spotkaniach postulaty, Forum przygotowało wytyczne dotyczące rozwiązań konkretnych kwestii związanych ze zbiórką publiczną, które następnie przekazało do Ministerstwa. (List przewodni do MSWiA wraz z postulatami zmian w przepisach dot. zbiórek publicznych w załączniku nr 3)

19 grudnia, na zaproszenie MSWiA, Forum i inne organizacje zainteresowane problematyką zbiórek uczestniczyły w spotkaniu, na którym ministerstwo wyraziło gotowość prac nad zmianą obowiązujących przepisów. Na spotkaniu powołana została grupa robocza, która we współpracy z Ministerstwem pracować będzie nad wytycznymi do projektu zmian w przepisach o zbórkach. Do koordynacji prac grupy w 2009 roku na wniosek uczestników spotkania wybrano Forum Darczyńców.

5. 3. Upowszechnianie dobrych praktyk grantodawstwa oraz mechanizmów samoregulacji organizacji pozarządowych

5. 3. 1. Fundusze prywatne dla organizacji pozarządowych – sesja na V OFIP

20 września 2008 r. na V Ogólnopolskim Forum Inicjatyw Pozarządowych, największym spotkaniu organizacji pozarządowych z całej Polski odbywającym się raz na trzy lata, Forum Darczyńców przygotowało sesję pt. „Fundusze prywatne dostępne dla organizacji pozarządowych”. Celem sesji było przedstawienie aktualnej oferty grantowej organizacji

należących do Forum oraz prezentacja, na wybranych przykładach programów grantowych członków Forum, procedur przyznawania dotacji i przebiegu procesu grantowego.

Magdalena Pękacka z Forum Darczyńców przedstawiła mapę programów grantowych członków Forum w poszczególnych obszarach tematycznych. Artur Łęga z Polskiej Fundacji Dzieci i Młodzieży omówił rolę diagnozy społecznej w przygotowaniu projektu oraz zaprezentował narzędzia do jej przeprowadzenia. Ewa Kulik-Bielińska na przykładzie programów Fundacji im. S. Batorego przedstawiła elementy procesu grantowego, kryteria oceny projektów, zakres i charakter oferowanego wsparcia oraz formy współpracy grantodawcy z grantobiorcą, a Lidia Kołucka-Żuk z Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe omówiła rolę ewaluacji i monitoringu projektu, pokazując jak monitoring może stać się nie tyle elementem kontroli, co wsparcia dla dotowanej organizacji.

Sesję moderował Piotr Szczepański z Fundacji Wspomagania Wsi, członek zarządu Forum. Uczestniczyło w niej około 50 przedstawicieli organizacji pozarządowych i administracji publicznej.

5. 3. 2. Seminarium „Jak mądrze i skutecznie pomagać dzieciom osieroconym?”

W ramach promocji dobrych praktyk grantodawczych 10 grudnia 2008 roku Forum zorganizowało seminarium „Jak mądrze i skutecznie pomagać dzieciom osieroconym?”. Partnerem merytorycznym seminarium była Fundacja Przyjaciółka, organizacja członkowska Forum, która od lat prowadzi działania na rzecz dzieci osieroconych lub pozbawionych opieki rodziców, w szczególności promując rodzinne formy opieki zastępczej.

W trakcie seminarium postawione zostały pytania: Jak pomagać wychowankom domów dziecka, by nie utrwałać postaw roszczeniowych i ułatwiać im usamodzielnienie? Jak pomagać rodzinom zastępczym? Jakie są bariery w przekazywaniu pomocy podopiecznym tych rodzin? Przygotowana została lista najważniejszych potrzeb dzieci pozostających pod opieką zastępczą, która określa potencjalne obszary wsparcia dla darczyńców. Przedstawione zostały również dobre praktyki fundacji i firm prowadzących programy charytatywne i społeczne w obszarze opieki zastępczej. Doświadczeniami i wiedzą podzielili się eksperci w tej dziedzinie: Joanna Luberadзка-Gruca z Fundacji Przyjaciółka, Michał Rżysko z Fundacji Świętego Mikołaja (prowadzącej programy na rzecz Rodzinnych Domów Dziecka), Mariola Raclaw-Markowska z Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych UW (badacz procesów usamodzielniania wychowanków domów dziecka i systemu opieki zastępczej) oraz Monika Kosmowska, rodzic zastępczy. W dyskusji wzięło udział ponad 30 osób, głównie przedstawicieli fundacji korporacyjnych oraz organizacji wspierających rodzinne formy opieki zastępczej, a także przedstawiciel administracji samorządowej zajmujący się opieką społeczną.

5. 3. 3. Cykl spotkań, konferencji i seminariów „Rola i modele fundacji w Polsce i w Europie”

W 2008 roku kontynuowany był cykl dyskusji wewnątrzśrodowiskowych, zainicjowanych przez Forum w październiku 2007 r., na temat roli, celów, zadań i form działania fundacji w

Polsce, problemów, wyzwań i barier, z jakimi się stykają, zasad i norm, jakimi powinny kierować się w swoim działaniu oraz standardów, jakich powinny przestrzegać. Od października 2007 do kwietnia 2008 r. odbyło się 8 spotkań grupy roboczej, w skład której weszli przedstawiciele organizacji, które brały udział w dyskusjach związanych z przygotowywanymi w roku 2007 przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów zmianami Ustawy o fundacjach.

Wiosną 2008 r. podjęto decyzję o przeniesieniu debaty na forum publiczne. Od września 2008 roku przy finansowym wsparciu Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej Forum realizuje cykl seminariów poświęconych analizie różnych modeli rozwiązań prawnych regulujących działanie fundacji w Europie. Do współpracy merytorycznej przy tym przedsięwzięciu zaproszono kilka innych organizacjami infrastrukturalnych: ISP, OFOP, FUPP, Stowarzyszenie Klon-Jawor. Seminaria, na które zapraszani są przedstawiciele organizacji pozarządowych, Parlamentu, administracji publicznej, środowisk akademickich i prawniczych oraz mediów odbywają się co dwa miesiące od września 2008 do października 2009 roku. Każde z 5 seminariów poświęcone jest wybranej grupie zagadnień z zakresu prawa fundacyjnego. Na koniec projektu planowane jest wydanie publikacji podsumowującej dyskusje wraz z ewentualnymi rekomendacjami nt. kierunków zmian w prawie regulującym działalność fundacji i wypracowania skutecznych mechanizmów samoregulacji.

Cykl zainaugurowała konferencja „Fundacje we współczesnej Europie”, która odbyła się 12 września 2008 r. Głównym celem konferencji była próba znalezienia odpowiedzi na pytania: jaką rolę pełnią fundacje we współczesnych społeczeństwach, jaką rolę pełni państwo we wspieraniu tej formy społecznego zaangażowania obywateli i firm, w jakim kierunku może się rozwijać ta forma prawna w przyszłości? Na konferencję zostało zaproszonych czterech zagranicznych ekspertów: Gerry Salole – dyrektor European Foundation Centre, Rupert Graf Strachwitz – dyrektor The Maecenata Institute for Philanthropy and Civil Society na Uniwersytecie Humbolta w Berlinie, Pavlina Kalousova – dyrektor Czeskiego Forum Darczyńców i Odile de Laurens z Observatoire de la Fondation de France. W loży komentatorów zasiadło trzech teoretyków i praktyków sektora fundacji w Polsce: dr Magdalena Arczewska z Instytutu Spraw Publicznych, Marta Gumkowska – badacz ze Stowarzyszenia Klon/Jawor i Tomasz Schimanek z Forum Darczyńców.

Pierwsze seminarium z cyklu odbyło się 6 listopada 2008 roku i poświęcone było modelom zakładania i likwidowania fundacji w innych niż polski systemach prawnych. Wybrane zostały trzy modele pokazujące różne metody formalno-prawnego ujęcia problemu: niemiecki, holenderski i hiszpański. Prezentowali je: Thomas von Hippel (Instytut Prawa Porównawczego i Międzynarodowego Maxa Plancka w Hamburgu), Michiel D'haene (Kancelaria Prawna Holland Van Gijzen), mec. Anna Lengiewicz (Kancelaria Prawna Lengiewicz Wrońska Berezowska i Wspólnicy). W loży komentatorów z Polski zasiedli: Zbigniew Wejcman (Stowarzyszenie BORIS), Marcin Serafin (Kancelaria Prawna Kuczek, Maruta i Wspólnicy; Krakowska Fundacja Oświatowa), Radosław Skiba (prawnik, Stowarzyszenie Klon/Jawor).

Drugie seminarium „Nadzór nad fundacjami” odbyło się 1 grudnia 2008 r. Przedstawiono niemieckie i brytyjskie rozwiązania w zakresie sprawowania nadzoru nad fundacjami. Omówili

je Beryl Hobson (Charity Commission) i dr Hermann Falk (Federalny Związek Fundacji Niemieckich). Zaprezentowane rozwiązania komentowali: Anna Gnys (Departament Sądów Powszechnych, Ministerstwo Sprawiedliwości), dr Piotr Stec (Wydział Organizacji i Zarządzania, Politechnika Śląska), Piotr Szczepański (Fundacja Wspomagania Wsi) i Piotr Kontkiewicz (Departament Pożytku Publicznego, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej).

Zaproszenia na seminaria wysyłane są bezpośrednio do ponad 350 osób, informacje o każdym seminarium rozsyłane są też w elektronicznym biuletynie Forum i biuletynie programu „Kompas” Instytutu Spraw Publicznych.

W konferencji otwierającej uczestniczyło ponad 100 osób. Dwa pierwsze seminaria zorganizowane w 2008 r. zgromadziły około 50 uczestników. Ponad połowa uczestników seminariów wzięła udział we wszystkich trzech spotkaniach, wśród tej grupy są zarówno przedstawiciele organizacji pozarządowych jak i administracji publicznej (parlamentarzyści, pracownicy ministerstw: sprawiedliwości, pracy i polityki społecznej, rolnictwa, kultury i dziedzictwa narodowego, Departamentu Prawnego KPRM, Kancelarii Senatu RP, Biura Rzecznika Praw Obywatelskich). Każde z seminariów relacjonowane było w mediach.

Wątki poruszane w dyskusjach są pogłębiane w przeprowadzanym po każdym seminarium elektronicznym panelu ekspertów, do którego zapraszane są osoby zainteresowane problematyką fundacji. Zaproszenie do udziału w panelu po pierwszym seminarium wysyłane zostało do 177 osób, spośród których 67 wypełniło kwestionariusz on-line z pytaniami odnoszącymi się do zagadnień prezentowanych na seminarium. Na pytania dotyczące tematyki drugiego seminarium odpowiedziało 60 osób. Wyniki każdego panelu są opracowywane i publikowane na stronie internetowej Forum.

W realizacji projektu Forum korzysta z wiedzy, doświadczenia i kontaktów organizacji zrzeszonych w sieci DAFNE (Donors and Foundations Network of Europe), które rekomendują ekspertów ze swojego kraju do kolejnych seminariów tematycznych. (Plan konferencji i seminariów z cyklu „Rola i modele fundacji w Polsce i w Europie” w załączniku nr 4).

Konferencja „Fundacje we współczesnej Europie”

5. 4. Wspieranie i promocja działalności filantropijnej

5. 4. 1. Konferencja „Fundacje korporacyjne – nowy trend w realizacji strategii społecznej odpowiedzialności biznesu?”

29 lutego 2008 roku w Forum zorganizowało konferencję, poświęconą prezentacji raportu z pierwszego w Polsce badania fundacji korporacyjnych. Badanie przeprowadzone zostało na zlecenie Forum Darczyńców przez Inwestycje Społeczne, partnera Forum w ramach regionalnego projektu CEENERGI (Central and Eastern European Network for Responsible Giving), którego celem jest promocja społecznego zaangażowania biznesu w krajach Europy Środkowej i Wschodniej. Wyniki badania zaprezentowane zostały przez Pawła Łukasiaka, eksperta Inwestycji Społecznych, Prezesa Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce.

Gościem specjalnym konferencji była Beatrice de Durfort z Francuskiego Forum Fundacji, która przedstawiła rozwijający się w ostatnich latach niezwykle dynamicznie rynek fundacji korporacyjnych we Francji. Konferencję zakończył panel dyskusyjny pt. *Czy działalność fundacji korporacyjnych jest narzędziem budowy wizerunku firm czy przejawem autentycznego zaangażowania społecznego biznesu?* z udziałem: Beatrice de Durfort (Forum Fundacji we Francji), Piotr Frączak (Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych), Małgorzata Greszta (CSR Consulting), Krzysztof Kaczmar (Fundacja Kronenberga przy Citi Handlowy), Paweł Kwiatkowski (Kompania Piwowarska), Paweł Łukasiak (Akademia Rozwoju Filantropii) oraz Agata Zwolan (PKN Orlen). Uczestnicy dyskusji zastanawiali się m.in. nad tym, skąd bierze się rosnąca popularność fundacji firm, jakie motywy przyświecają firmom tworzącym fundacje, jak wyglądają polskie fundacje korporacyjne na tle trendów światowych, czy fundacje korporacyjne są wsparciem czy konkurencją dla innych organizacji pozarządowych, a także jakie są plusy i minusy oraz dylematy związane z prowadzeniem działań społecznych bezpośrednio przez firmę i przez fundację.

W konferencji uczestniczyło ponad stu gości, przedstawiciele fundacji korporacyjnych, firm prowadzących programy społeczne, organizacji pracodawców, uczelni wyższych i mediów. Wyniki opublikowanych badań spotkały się z dużym zainteresowaniem ze strony biznesu i

organizacji pozarządowych, były również przytaczane w mediach. Przedstawiciele Forum Darczyńców prezentowali je także na sesji o fundacjach korporacyjnych organizowanej przez Forum Odpowiedzialnego Biznesu w ramach V Ogólnopolskiego Forum Inicjatyw Pozarządowych we wrześniu 2008 roku, w której uczestniczyło blisko 50 osób.

5. 4. 2. Seminarium „Rola fundacji korporacyjnej w budowaniu kultury organizacyjnej firmy”

25 czerwca 2008 r. Forum Darczyńców we współpracy z Fundacją im. Leopolda Kronenberga przy Citi Handlowy zorganizowało seminarium „Rola fundacji korporacyjnej w budowaniu kultury organizacyjnej firmy”, w którym wzięło udział ponad 30 przedstawicieli firm i fundacji korporacyjnych. Podczas seminarium dyskutowano o tym, czy polscy pracownicy oczekują od pracodawcy możliwości realizacji celów pozazawodowych i w jaki sposób fundacja korporacyjna może się przyczynić do ich realizacji. Doświadczeniami i dobrymi praktykami podzielili się: Jarosław Lepka z Fundacji Kronenberga przy Citi Handlowy, Agata Łażewska z Fundacji PricewaterhouseCoopers „Podaruj siebie” oraz Jadwiga Czartoryska i Monika Kulik z Fundacji Grupy TP. Na przykładach programów wolontariatu pracowniczego oraz projektów społecznych realizowanych przez fundacje korporacyjne z udziałem pracowników pokazano, jak fundacja korporacyjna może pomóc firmie w budowaniu więzi pracowniczych, zwiększeniu zaufania pracowników do firmy i tworzeniu pozytywnego wizerunku firmy na zewnątrz.

5. 4. 3. Konkurs Liderzy Filantropii

Jesienią 2008 roku Forum zorganizowało II edycję konkursu Liderzy Filantropii (pierwsza przeprowadzona została w 2007 roku w ramach projektu CEENERGI). Celem konkursu było wyłonienie najhojniejszych darczyńców korporacyjnych oraz pokazanie skali ich finansowego zaangażowania w działania społeczne. Konkurs służy promocji przejrzystości działań społecznych firm, kładąc nacisk na konieczność ujawniania i dokumentowania darowizn przekazywanych na cele społeczne.

Partnerami konkursu byli: Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie oraz miesięcznik Forbes. Rzetelność przeprowadzenia konkursu potwierdzona została raportem wydanym przez ekspertów z firmy PricewaterhouseCoopers, która podjęła się nieodpłatnie czuwania nad procesem wyłaniania laureatów. Patronami medialnymi konkursu w 2008 roku byli: Radio PIN, portale www.money.pl, www.PRoto.pl, www.ngo.pl, „Dziennik”, kwartalnik „Trzeci Sektor”.

Zwycięzcą w pierwszej kategorii – firma, która przekazała najwięcej środków na cele społeczne – została największa w Polsce firma telekomunikacyjna Telekomunikacja Polska S.A., która przekazała w 2007 roku 26 450 779,00 zł. W drugiej kategorii – firma, która przeznaczyła na cele społeczne największy procent swoich dochodów przed opodatkowaniem – zwyciężył Powiślański Bank Społeczny, który na działalność społeczną przeznaczył aż 5,51 % swoich dochodów.

Do udziału w konkursie zgłosiły się 34 firmy. W porównaniu z rokiem poprzednim finansowa skala zaangażowania firm zwiększyła się o ponad 26 mln zł. Wzrosło też zaangażowanie firm

pod względem procentowym. Średni udział darowizn w dochodach firm przed opodatkowaniem wśród pierwszej dziesiątki w II kategorii rankingu Liderzy Filantropii 2008 wyniósł 1,9%, podczas gdy w poprzedniej edycji ten sam współczynnik wynosił 1,6%. Lider – Telekomunikacja Polska S.A. przekazała w 2006 roku na cele społeczne 0,6% swojego zysku brutto, a w 2007 roku już 2,6%.

Podobnie jak w roku ubiegłym statuetki Liderów Filantropii miały zostać wręczone w grudniu na Forbes Executive Forum. Z powodu wycofania się pozyskanego przez magazyn Forbes sponsora, impreza została odwołana.

5. 5. Współpraca międzynarodowa

5. 5. 1. Spotkanie sieci DAFNE i konferencja EFC, Istambuł, 28-31 maja 2008 r.

W dniach 28-31 maja Katarzyna Pszczoła, koordynator projektu w Forum Darczyńców, wzięła udział w spotkaniu sieci europejskich stowarzyszeń darczyńców DAFNE (Donors and Foundation Network of Europe), którego Forum jest członkiem od 2003 roku oraz w corocznej konferencji European Foundation Centre. Jej udział w spotkaniu został sfinansowany z dotacji Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe. Na spotkaniu sieci DAFNE przedstawiciele europejskich forów darczyńców informowali się wzajemnie o aktualnie prowadzonych działaniach, a także relacjonowali zachodzące w ich krajach zmiany w ustawodawstwie dotyczącym trzeciego sektora. W trakcie spotkania sieci odbyły się ponadto dwie sesje tematyczne: "Capacity building and training of members" i "Legal/fiscal developments and the European Foundation Statute". Na spotkaniu omawiano też kwestie organizacyjne, jak i dalszą współpracę w ramach DAFNE.

Informacje o aktualnej sytuacji formalno-prawnej fundacji w innych krajach Europy oraz najnowszych trendach i działaniach prowadzonych przez fora darczyńców na rzecz zmiany otoczenia prawnego w ich państwach okazały się bardzo przydatne przy realizacji cyklu seminariów „Rola i modele fundacji w Polsce i w Europie”.

5. 5. 2. Projekt DMS – wizyta studyjna w Czechach i na Słowacji

W dniach 18-20 sierpnia 2008 r. Katarzyna Pszczoła z Forum Darczyńców wzięła udział w wizycie studyjnej w Pradze, a następnie w Bratysławie, w celu poznania szczegółów realizacji projektu smsowej filantropii (DMS). Forum zastanawiało się nad celowością przeniesienia na polski grunt czeskich doświadczeń w kontekście toczącej się w Polsce dyskusji o ewentualnym zniesieniu podatku VAT od darowizn przekazywanych za pośrednictwem smsów.

Podczas spotkania z pracownikami Czeskiego Forum Darczyńców oraz Grupy DMS obsługującej projekt od strony technicznej, przedstawicielka polskiego Forum zapoznała się ze szczegółami organizacyjnymi tego przedsięwzięcia. W trakcie spotkania ze Słowackim Forum Darczyńców Katarzyna Pszczoła przyjrzała się realizacji projektu w jego początkowej fazie, zapoznała się ze słowackimi regulacjami prawnymi dotyczącymi smsowej filantropii i przyjętym w projekcie rozwiązaniom organizacyjnym. Obie wizyty pozwoliły Forum uzyskać

pełniejszą wiedzę o genezie i rozwoju tego projektu, jego realizacji od strony organizacyjnej, technicznej i strukturalnej oraz uregulowań prawnych i fiskalnych związanych z jego realizacją w obu krajach. Po analizie przedstawionych przez wysłanniczkę Forum informacji na temat szczegółowych rozwiązań projektu w obu krajach Zarząd Forum nie zdecydował się na rozpoczęcie jego realizacji w Polsce, przede wszystkim ze względu na zbyt duże zaangażowanie czasowo-finansowe, którego projekt wymaga w fazie wdrażania. Ponadto – jak się okazało – w warunkach polskich, projekt musiałby być realizowany w ramach opodatkowanej działalności gospodarczej lub działalności odpłatnej, której Forum nie prowadzi i nie planuje uruchamiać w najbliższej przyszłości.

5. 5. 3. Projekt CEENERGI i filantropia korporacyjna

W czerwcu i w listopadzie Magdalena Pękacka, koordynator ds. filantropii korporacyjnej, wzięła udział w spotkaniu Forów Darczyńców z Europy Środkowej i Wschodniej realizujących projekt CEENERGI. Spotkania miały miejsce w Pradze i zorganizowane zostały przez Czeskie Forum Darczyńców, regionalnego koordynatora projektu.

Pierwsze spotkanie 30 czerwca 2008 r. poświęcone było podsumowaniu realizacji pierwszej fazy projektu CEENERGI. Dyskutowano o osiągnięciach, a także trudnościach, które napotkano podczas wdrażania projektu w poszczególnych krajach. Wszyscy przedstawiciele obecnych na spotkaniu forów wyrazili wolę dalszej współpracy w ramach projektu. W związku z odmową kontynuacji wsparcia projektu z Trust for Civil Society in CEE rozważano formy współpracy wymagające mniejszego zaangażowania finansowego.

Kolejne spotkanie na ten temat odbyło się w Pradze w dniach 11-12 listopada 2008 r. Magdalena Pękacka wzięła udział w konferencji na temat CSR i ogłoszeniu wyników czeskiej edycji konkursu Top Corporate Philanthropists 2008. 12 listopada miało miejsce spotkanie przedstawicieli forów z Czech, Słowacji, Węgier, Bułgarii i Polski, w trakcie którego omawiano kształt i zakres planowanych działań w ramach projektu. Ponadto, każdy z uczestników przedstawił najświeższe dane dotyczące filantropii korporacyjnej w swoim kraju. Magdalena Pękacka zaprezentowała m.in. wyniki badania fundacji korporacyjnych w Polsce zrealizowanego w ramach pierwszej fazy projektu CEENERGI i omówiła metodologię zastosowaną w tym badaniu. Z polskich doświadczeń zamierza skorzystać przy badaniu fundacji korporacyjnych Węgierskie Forum Darczyńców. Duże zainteresowanie przedstawicieli innych forów wzbudziła też przedstawiona przez Magdalenę Pękacką metodologia konkursu Liderzy Filantropii, polegająca na dokładnej weryfikacji danych podawanych przez firmy w ankietach.

5. 5. 4. Artykuł na temat filantropii korporacyjnej w Polsce w "Effect"

W lipcu 2008 r. Forum zostało poproszone o napisanie artykułu na temat rozwoju filantropii korporacyjnej w Polsce do wydawanego przez EFC magazynu "Effect". Artykuł autorstwa Katarzyny Pszczoły ukazał się w jesiennym wydaniu magazynu.

5. 6. Rozwój członkostwa

W lutym 2008 r. grono członków Forum Darczyńców powiększyło się o Fundację Przyjaciółka (założoną przez wydawnictwo Edipresse), Fundację Banku Zachodniego WBK oraz Fundację dla Polski. W czerwcu do Forum przystąpiła Fundacja Ernst&Young, a w październiku Fundacja Grupy TP i Fundacja J&S Pro Bono Poloniae.

W związku z tym, że z przeprowadzonego przez Forum monitoringu wynika, że pula kandydatów spełniających wszystkie kryteria członkowskie jest niewielka, członkowie Forum podjęli dyskusję o ewentualnym złagodzeniu niektórych kryteriów członkowskich. Na Walnym Zebraniu Członków w październiku 2008 roku powołano zespół roboczy, który przedstawić ma propozycje stosownych zmian w kryteriach formalnych członkostwa w Forum, tak aby nie obniżając dotychczasowych wysokich wymagań organizacyjno-etycznych dla organizacji członkowskich, rozszerzyć grono potencjalnych kandydatów (np. poprzez zmniejszenie wymaganej wysokości budżetu dotacyjnego czy rozszerzenie możliwych form wsparcia, lub ew. zmniejszenia częstotliwości audytu).

5.7. Informacja i promocja

Od 2008 r. Forum informuje o swoich działaniach nie tylko poprzez rozbudowaną stronę internetową, ale także elektroniczny newsletter, który rozsyłany jest do obecnych i potencjalnych członków: fundacji grantodawczych i korporacyjnych, działów PR i CSR firm, organizacji pozarządowych, przedstawicieli administracji państwowej oraz mediów. Główne działy newslettera to: członkostwo w Forum (informacje o nowoprzyjętych członkach, standardach i kryteriach przyjęcia do Forum), prawo i działalność rzecznicza, filantropia korporacyjna oraz działalność grantodawcza (informacje o nowych inicjatywach i aktualnie prowadzonych programach grantowych członków Forum). W 2008 roku wysłano 4 numery biuletynu.

Forum rozwinęło współpracę z mediami. Informacje o inicjatywach i projektach Forum wysyłane są do ponad 250 dziennikarzy zarejestrowanych w bazie Forum. Znacznie zwiększyła się liczba dziennikarzy bezpośrednio zwracających się do Forum z prośbą o informacje czy komentarz i opinię na temat aktualnych wydarzeń i zjawisk dotyczących filantropii w Polsce. W 2008 roku przedstawiciele Forum wypowiedzieli się w mediach, m.in. na temat projektu nowelizacji ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie, problemów związanych z prowadzeniem zbiórek publicznych, filantropii korporacyjnej w Polsce i na świecie, zaangażowania społecznego i dobroczynności Polaków, mechanizmu 1%, kwestii podatku VAT od smsów, itd. Media relacjonowały też wydarzenia organizowane przez Forum, m.in. konferencję na temat fundacji korporacyjnych, ogłoszenie wyników konkursu Liderzy Filantropii, seminarium nt. wspierania opieki zastępczej, wszystkie seminaria z cyklu „Rola i modele fundacji w Europie”.

SPRAWOZDANIE FINANSOWE

BILANS sporządzony na dzień 31 grudnia 2008 r.

AKTYWA	okres poprzedni 31.12.2007	okres bieżący 31.12.2008
A. AKTYWA TRWAŁE	0,00	0,00
I. Wartości niematerialne i prawne		-
II. Rzeczowe aktywa trwałe		-
III. Należności długoterminowe		
IV. Inwestycje długoterminowe		
V. Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe		
B. AKTYWA OBROTOWE	212 805,29	262 864,97
I. Zapasy rzeczowych aktywów obrotowych		
II. Należności krótkoterminowe	207,09	13 282,36
III. Inwestycje krótkoterminowe	212 598,20	249 582,61
1. Środki pieniężne	212 598,20	249 582,61
2. Pozostałe aktywa finansowe		
C. KRÓTKOTERMINOWE ROZLICZENIA MIĘDZYOKRESOWE		1 750,00
SUMA AKTYWÓW	212 805,29	264 614,97

PASywa	okres poprzedni 31.12.2007	okres bieżący 31.12.2008
A. FUNDUSZE WŁASNE	47 645,34	25 681,95
I. Fundusz statutowy		
II. Fundusz z aktualizacji wyceny		
III. Wynik finansowy netto za rok obrotowy	47 645,34	25 681,95
1. Nadwyżka przychodów nad kosztami (plus)	47 645,34	25 681,95
2. Nadwyżka kosztów nad przychodami (minus)		
B. ZOBOWIĄZANIA I REZERWY NA ZOBOWIĄZANIA	165 159,95	238 933,02
I. Zobowiązania długoterminowe z tytułu kredytów i pożyczek		
II. Zobowiązania krótkoterminowe i fundusze specjalne	6 521,37	9 576,90
1. Kredyty i pożyczki		
2. Inne zobowiązania	6 521,37	9 576,90
3. Fundusze specjalne		
III. Rezerwy na zobowiązania		
IV. Rozliczenia międzyokresowe	158 638,58	229 356,12
1. Rozliczenia międzyokresowe przychodów	158 606,58	229 356,12
2. Inne rozliczenia międzyokresowe	32,00	
SUMA PASYWÓW	212 805,29	264 614,97

Data sporządzenia: 31.03.2009

RACHUNEK WYNIKÓW

Rachunek Wyników sporządzony zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Ministra
Finansów z 15.11.2001r.

POZ.	WYSZCZEGÓLNIENIE	okres poprzedni 31.12.2007	okres bieżący 31.12.2008
1	2	3	4
A.	PRZYCHODY Z DZIAŁALNOŚCI STATUTOWEJ	244 551,68	318 638,84
I.	Składki brutto określone statutem	56 000,00	63 700,00
II.	Inne przychody określone statutem	188 551,68	254 938,84
B.	KOSZTY REALIZACJI ZADAŃ STATUTOWYCH	161 665,48	240 947,60
C.	WYNIK FINANSOWY NA DZIAŁALNOŚCI STATUTOWEJ (WIELKOŚĆ DODATNIA LUB UJEMNA) (A-B)	82 886,20	77 691,24
D.	KOSZTY ADMINISTRACYJNE	36 708,16	54 523,37
1.	Zużycie materiałów i energii	5 975,42	283,18
2.	Usługi obce	6 465,60	26 556,20
3.	Podatki i opłaty	-	60,00
4.	Wynagrodzenia oraz ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	24 267,14	22 712,90
5.	Amortyzacja		4 625,09
6.	Pozostałe		286,00
E.	POZOSTAŁE PRZYCHODY (NIEWYMIENIONE W POZ. A i G)	0,00	0,00
F.	POZOSTAŁE KOSZTY (NIEWYMIENIONE W POZ. B, D i H)	0,00	4,94
G.	PRZYCHODY FINANSOWE	1 566,80	2 767,29
H.	KOSZTY FINANSOWE	99,50	248,27
I.	WYNIK FINANSOWY BRUTTO NA CAŁOKSZTAŁCIE DZIAŁALNOŚCI (WIELKOŚĆ DODATNIA LUB UJEMNA) (C-D+E- F+G-H)	47 645,34	25 681,95
J.	ZYSKI I STRATY NADZWYCZAJNE:		
I.	Zyski nadzwyczajne - wielkość dodatnia		
II.	Straty nadzwyczajne - wielkość ujemna		
K.	WYNIK FINANSOWY OGÓŁEM (I+J)	47 645,34	25 681,95
I.	Różnica zwiększająca koszty roku następnego (wielkość ujemna)	0,00	0,00
II.	Różnica zwiększająca przychody roku następnego (wielkość dodatnia)	47 645,34	25 681,95

Data sporządzenia: 31.03.2009

WPROWADZENIE DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

„FORUM DARCYŃCÓW W POLSCE”

za okres 01.01.2008 – 31.12.2008

FORUM DARCYŃCÓW W POLSCE to związek niezależnych i samodzielnych finansowo organizacji. Do rejestru Stowarzyszeń i innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej zostało wpisane w Sądzie Rejonowym dla m. St. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 00000217821 dnia 22.09.2004, podmiot nie jest wpisany do Rejestru Przedsiębiorców.

Forum nie prowadzi działalności gospodarczej.

Forum Darczyńców w Polsce ma siedzibę w Warszawie przy ul. Sapieżyńskiej 10A.

Organizacji został nadany przez Urząd Statystyczny nr REGON 140001985.

Zgodnie z § 3 Statutu celem Forum Darczyńców jest prowadzenie działalności edukacyjnej i badawczej w zakresie materialnego i niematerialnego wspierania działań społecznie użytecznych, upowszechnianie dobrych praktyk i doskonalenie umiejętności w zakresie zarządzania i dysponowania środkami przeznaczonymi na te działania, tworzenie przyjaznych i przejrzystych warunków rozwoju organizacji przyznających dotacje oraz budowanie ich społecznej wiarygodności.

Forum Darczyńców realizuje swoje cele przez:

1. działanie na rzecz doskonalenia procesów przyznawania dotacji oraz na rzecz efektywnego ich wykorzystywania;
2. promocję skutecznych i wiarygodnych sposobów wykorzystania dotacji przez beneficjentów oraz samych beneficjentów;
3. wpływanie na kształt rozwiązań prawnych regulujących działalność filantropijną w Polsce oraz informowanie opinii publicznej o istotnych zmianach tych regulacji;
4. współpracę z organizacjami zagranicznymi o podobnym profilu działania oraz potencjalnymi donatorami z kraju i z zagranicy;
5. ułatwianie wymiany informacji pomiędzy Członkami Forum Darczyńców;
6. zbieranie i publikowanie materiałów o tematyce ważnej dla działalności Forum Darczyńców;
7. organizowanie szkoleń i konferencji tematycznych.

Księgi rachunkowe organizacji prowadzi Biuro Rachunkowe „TAXUS” Anna Pyrz. Ewidencja księgowa prowadzona jest metodą komputerową za pomocą programu RAKS FK (Windows).

Przyjęty został rok obrotowy 2008 trwający od 01.01.2008 do 31.12.2008.

PRZYJĘTE ZASADY (POLITYKA) RACHUNKOWOŚCI

Sprawozdanie finansowe zostało przygotowane zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (tekst jednolity Dz.U. nr 76 z 2002 roku, poz. 694, z późniejszymi zmianami) oraz rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 15 listopada 2001 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości dla niektórych jednostek niebędących spółkami handlowymi, nieprowadzących działalności gospodarczej (Dz.U. nr 137 z 2001 r., poz. 1539, z późn. zm.)

Sprawozdanie finansowe zostało przygotowane zgodnie z konwencją kosztu historycznego.

Przyjęte zasady (politykę) rachunkowości stosuje się w sposób ciągły, dokonując w kolejnych latach obrotowych jednakowego grupowania operacji gospodarczych, jednakowej wyceny aktywów i pasywów (w tym także dokonywania odpisów amortyzacyjnych i umorzeniowych), ustala się wynik finansowy i sporządza sprawozdanie finansowe tak, aby za kolejne lata informacje z nich wynikające były porównywalne.

1a. Stosowane metody wyceny aktywów i pasywów	
Wyszczególnienie	Przyjęte metody wyceny w zasadach (polityce) rachunkowości
Należności i zobowiązania	Należności i zobowiązania w walucie polskiej wykazywane są według wartości podlegającej zapłacie. Wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze ujmuje się w księgach rachunkowych na dzień ich przeprowadzenia po kursie: - kupna lub sprzedaży walut stosowanych przez bank z którego usług korzysta jednostka – w przypadku operacji sprzedaży lub kupna walut oraz operacji zapłaty należności lub zobowiązań. - średnim ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień – w przypadku pozostałych operacji. Na dzień bilansowy wycenia się wyrażone w walutach obcych składniki aktywów po kursie średnim ustalonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień. Różnice kursowe odnoszone są odpowiednio do przychodów i kosztów finansowych.
Środki pieniężne	Krajowe środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych wycenia się według wartości nominalnej.

Wynik finansowy	Nadwyżkę przychodów nad kosztami ustaloną za poprzedni rok obrotowy zalicza się do przychodów statutowych roku obrotowego.
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	Stanowią: - środki pieniężne otrzymane na realizację zadań w przyszłych okresach sprawozdawczych. Zaliczone do rozliczeń międzyokresowych przychodów kwoty zwiększają w ramach ich realizacji przychody statutowe.

DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA

Noty:

1. Przychody z działalności statutowej	01.01.07 – 31.12.07	01.01.08 – 31.12.08
Składki brutto określone statutem	56.000,00	63.700,00
Inne przychody określone statutem	188.551,68	254.938,84
- Dotacje, subwencje i darowizny	141.093,10	207.293,50
- Przychody z zysku bilansowego z roku poprzedniego	47.458,58	47.645,34
	244.551,68	318.638,84

Składki członkowskie:

1. Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży	6.000,00
2. Fundacja Wspomagania Wsi	6.000,00
3. Fundacja na rzecz Nauki Polskiej	6.000,00
4. Fundacja im. Stefana Batorego	6.000,00
5. Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce	6.000,00
6. Fundacja Trust for Civil Society in CEE	4.000,00
7. Polsko-Amerykańska F. Wolności	4.000,00
8. Fundacja Bankowa im. L. Kronenberga	6.000,00

9. Fundacja Banku BZWBK	6.000,00
10. Fundacja Dla Polski	4.000,00
11. Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej	6.000,00
12. Fundacja Ernst & Young	2.000,00
13. Fundacja Grupy TP	700,00
14. Fundacja J & S Pro Bono Poloniae	1.000,00
	63.700,00

Dotacje, subwencje i darowizny:

1. Fundacja Trust for Civil Society in CEE (pozostała część z roku 2007) = 443,19 zł

wydatkowano 443,19 zł

pozostała nie wydatkowana darowizna do rozliczenia: 0,00 zł

2. Czech Donors Forum - Ceenergi (pozostała część z roku 2007) = 40.136,65 zł

wydatkowano 40.136,65 zł

pozostała nie wydatkowana darowizna do rozliczenia: 0,00 zł

3. C.S. Mott Foundation (pozostała część z roku 2007) = 118.026,74 zł

wydatkowano w roku 2008 do wysokości 98.238,81 zł

pozostała nie wydatkowana darowizna do rozliczenia: 19.787,93 zł

4. Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej 44.000,00 zł

wydatkowano w roku 2008 do wysokości 26.401,38 zł

pozostała nie wydatkowana darowizna do rozliczenia: 17.598,62 zł

5. Fundacja Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe 222.043,04 zł

wydatkowano w roku 2008 do wysokości 42.073,47 zł

pozostała nie wydatkowana darowizna do rozliczenia: 179.969,57 zł

Łącznie wydatkowano dotacje, subwencje i darowizny na kwotę: 207.293,50 zł

2. Koszty realizacji zadań statutowych	01.01.07 – 31.12.07	01.01.08 – 31.12.08
Koszty realizacji zadań statutowych	161.665,48	240.947,60
	161.665,48	240.947,60

Koszty realizacji zadań statutowych w stosunku do kosztów ogółem kształtują się na poziomie **81,55 %** kosztów ogółem.

3. Koszty administracyjne	01.01.07 – 31.12.07	01.01.08 – 31.12.08
- Zużycie materiałów	5.975,42	283,18
- Usługi obce	6.465,60	26.556,20
- Podatki i opłaty	0,00	60,00
- Wynagrodzenia oraz narzuty ZUS	24.267,14	22.712,90
- Amortyzacja	0,00	4.625,09
- Pozostałe	0,00	286,00
	36.708,16	54.523,37

Koszt zużycia materiałów zmniejszył się w porównaniu z rokiem 2007, w związku ze zmniejszeniem wydatków na obsługę biura. Nastąpiło większe zużycie materiałów wykorzystanych do działań programowych tzw. kosztów realizacji zadań statutowych.

Znacznemu podwyższeniu w roku 2008 uległy wydatki na usługi obce. Było to spowodowane koniecznością ponoszenia kosztów wynajmu lokalu na biuro Forum.

Koszty administracyjne są finansowane z części środków przeznaczonych na zadania statutowe w ramach obsługi administracyjnej realizowanych programów.

4. Pozostałe koszty operacyjne	01.01.07 – 31.12.07	01.01.08 – 31.12.08
- Zaokrąglenia	0,00	4,94
	0,00	4,94

5. Przychody finansowe	01.01.07 – 31.12.07	01.01.08 – 31.12.08
------------------------	---------------------	---------------------

- Odsetki bankowe zrealizowane	1.566,80	1.519,76
- Odsetki bankowe zarachowane na dzień bilansowy	0,00	1.247,53
	1.566,80	2.767,29

6. Koszty finansowe	01.01.07 – 31.12.07	01.01.08 – 31.12.08
Ujemne różnice kursowe	99,50	248,27
	99,50	248,27

7. Należności krótkoterminowe	01.01.07 – 31.12.07	01.01.08 – 31.12.08
Rozliczenia ze skarbnikiem - M.Pękacka	207,09	34,83
Rozliczenia z Członkami-składki		12.000,00
Należności od banku - zarachowane odsetki na dzień bilansowy		1.247,53
	207,09	13.282,36

8. Środki pieniężne	01.01.07 – 31.12.07	01.01.08 – 31.12.08
Środki pieniężne w kasie	0,00	0,00
Środki pieniężne w banku	149.692,71	65.171,80
Lokaty bankowe	62.905,49	184.410,81
	212.598,20	249.582,61

9. Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	01.01.07 – 31.12.07	01.01.08 – 31.12.08
- faktura za czynsz za m-c 01/2009	0,00	1.750,00
	0,00	1.750,00

10. Fundusze własne	01.01.07 – 31.12.07	01.01.08 – 31.12.08
Wynik finansowy netto roku obrotowego	47.645,34	25.681,95
	47.645,34	25.681,95
11. Zobowiązania krótkoterminowe	01.01.07 – 31.12.07	01.01.08 – 31.12.08
Zobowiązania z tyt. dostaw i usług	2.656,28	1.753,53
Zobowiązania z tyt. podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych.	3.565,09	7.823,37
- podatek wg PIT-4 za XII	640,00	1.629,00
- ZUS DRA XII	2.925,09	6.194,37
Rozrachunki z tyt. wynagrodzeń	300,00	0,00
	6.521,37	9.576,90

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług: **9.576,90 zł** (Zobowiązania krótkoterminowe)

- 1/ Biuro Rachunkowe TAXUS = 488,00
- 2/ Fundacja im. Stefana Batorego = 154,32
- 3/ KASPIO - Transport D.Domański = 130,54
- 4/ Instytut Monitorowania Mediów Sp. z o.o. = 980,67

12. Zatrudnienie w roku obrotowym 2008.

Wyszczególnienie:	Przeciętna liczba zatrudnionych
Pracownicy zatrudnieni na umowę o pracę	3

13. Rozliczenie międzyokresowe przychodów.

Rozliczenia międzyokresowe przychodów		
Tytuły	stan na	
	początek roku obrotowego	koniec roku obrotowego
1. Rozliczenia międzyokresowe przychodów (wyszczególnienie wg tytułów): - darowizny wpłacone w roku 2007 i 2008 przeznaczone do wydatkowania w roku 2009 i następnych	158.606,58	229.356,12

14. Wartości niematerialne i prawne w okresie

Wyszczególnienie	Programy komputerowe
I. Wartość początkowa	
Stan na początek roku	263,32
Zwiększenia	128,10
Zmniejszenia	0,00
Stan na koniec roku	391,42
II. Umorzenie	
Stan na początek roku	263,32
Zwiększenia	128,10
Zmniejszenia	0,00
Stan na koniec roku	391,42
III. Wartość księgową	0,00

15. Niskocenne środki trwałe

Wyszczególnienie	Urządzenia techniczne i maszyny
I. Wartość początkowa	
Stan na początek roku	4.664,94

Zwiększenia	4.496,99
Zmniejszenia	0,00
Stan na koniec roku	9.161,93
II. Umorzenie	
Stan na początek roku	4.664,94
Zwiększenia	4.496,99
Zmniejszenia	0,00
Stan na koniec roku	9.161,93
III. Wartość księgowa	0,00

Roczne sprawozdanie sporządzono przy założeniu kontynuowania działalności przez organizację, co najmniej 12 miesięcy i dłużej.

Nie są nam znane okoliczności, które wskazywałyby na istnienie poważnych zagrożeń dla kontynuowania przez organizację działalności.

Nie nastąpiły zdarzenia gospodarcze po dniu bilansowym, nieuwjęte w księgach handlowych.

Bilans sporządzony na dzień 31.12.2008 r. wykazujący po stronie aktywów i pasywów kwotę 264.614,97 zł, zamknął się zyskiem na kwotę 25.681,95 zł.

4. SPIS ZAŁĄCZNIKÓW

- 1. Lista spraw zgłoszonych do Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi**
- 2. Opinia Forum Darczyńców w Polsce nt. rządowego projektu Ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz niektórych innych ustaw z dnia 9 kwietnia 2008 r.**
- 3. List przewodni MSWiA z dnia 30 października 2008 r. wraz z postulatami zmian w Rozporządzeniu MSWiA w sprawie sposobów przeprowadzania zbiórek publicznych oraz zakresu kontroli nad tymi zbiórkami z 6 listopada 2003 r.**
- 4. Plan konferencji i seminariów z cyklu „Rola i modele fundacji w Polsce i w Europie”**

5. ZAŁĄCZNIKI DO SPRAWOZDANIA

ZAŁĄCZNIK NR 1.

Lista spraw zgłoszonych do Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

Szanowny Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu

Szanowny Panie Marszałku,

W odpowiedzi na skierowaną do nas ofertę zgłoszenia propozycji tematów dla Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, któremu Pan przewodniczy, przedstawiamy poniżej listę problemów, którymi zdaniem naszych organizacji należałoby się zająć. Problemy uszeregowaliśmy w porządku od najbardziej ogólnych do szczegółowych.

1. Edukacja obywatelska:

Włączenie do programu edukacji szkolnej na wszystkich jej poziomach oraz do programów kształcenia ustawicznego edukacji obywatelskiej, kształtującej postawę prospołeczne i budującej kulturę dzielenia się, w tym prowadzenia projektów wolontarystycznych.

2. Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

Uczynienie Funduszu Inicjatyw Obywatelskich stałym źródłem wspierania inicjatyw obywatelskich poprzez odpowiednie (ustawowe?) umocowanie go w budżecie na kolejne lata.

3. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Dokładne przejście proponowanych zmian pod kątem uproszczenia ustawy i usunięcia propozycji wzajemnie sprzecznych lub kolidujących z pierwotnym duchem ustawy. Zmiana roli i struktury Rady Działalności Pożytku Publicznego.

4. Ustawy podatkowe

Zrównanie do 10% zwolnień od darowizn, w PIT i CIT zwiększenie kwoty wolnej od opodatkowania przy stypendiach udzielanych przez organizacje pozarządowe.

5. Ustawa o VAT

Zwolnienie z VAT darów rzeczowych i porad prawnych udzielanych przez organizacje pozarządowe (BPO). Stworzenie systemu społecznych kampanii SMS (na wzór czeskiego Donors Message Service) i zniesienie VAT od charytatywnych SMSów.

6. Ustawa o rachunkowości

Uproszczenie księgowości małych organizacji.

7. Ustawa o KRS

Wprowadzenie wymogu informowania organizacji co powinny zmienić/ uzupełnić przy odmowie rejestracji ze względu na uchybienia formalne.

8. Ustawa o stowarzyszeniach

Zmniejszenie wymaganej w ustawie liczby członków potrzebnej do założenia stowarzyszenia zwykłego i zniesienie prawa odrzucenia wniosku rejestracyjnego stowarzyszenia przez starostów.

9. Ustawa o fundacjach

W związku z toczącą się w środowisku pozarządowym dyskusją nt. uregulowań prawnych dotyczących funkcjonowania fundacji, proponujemy odsunąć rozmowę na temat ewentualnych zmian w obowiązującej obecnie ustawie do czasu zakończenia debaty wewnątrzśrodowiskowej.

10. Krajowy Rejestr Sądowy

Wprowadzenie obligatoryjności uzasadniania decyzji odrzucania wniosków przedkładanych do KRS z informacją, gdzie został popełniony błąd.

Dziękujemy za zaproszenie do współpracy i prosimy o informowanie nas o terminach i agendach spotkań Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi.

Z wyrazami szacunku,

W imieniu Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych

.....

W imieniu Forum Darczyńców w Polsce

Ewa Kulik-Bielińska

Prezes Zarządu

ZAŁĄCZNIK NR 2.

Opinia Forum Darczyńców w Polsce nt. rządowego projektu Ustawy o zmianie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz niektórych innych ustaw z dnia 9 kwietnia 2008 r.

Uwagi ogólne

Po zapoznaniu się z ostatnim projektem zmian w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie przygotowanym przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Forum Darczyńców w Polsce podtrzymuje swoje uwagi wobec poprzednich wersji projektu (z października 2006 r. i z lutego 2007 r.) prezentowane m.in. na konferencji zorganizowanej 25 października 2006 r. w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej oraz podczas wysłuchania publicznego w Sejmie we wrześniu 2007r.). Jednocześnie wyrażamy zdziwienie, że obecny projekt jedynie w niewielkim stopniu uwzględnia opinie przedstawicieli środowiska pozarządowego zgłaszane w trakcie dotychczasowych konsultacji, wprowadza natomiast szereg nowych uregulowań, które poważnie zwiększą obciążenia biurokratyczne organizacji.

Odnosząc się do obecnej wersji projektu uważamy, że zakres i charakter proponowanych przez Ministerstwo zmian tak dalece ingeruje w treść obowiązującej ustawy, iż nie mamy już do czynienia z jej nowelizacją, ale z zupełnie nowym aktem prawnym. Przedstawiony projekt nie tylko zmienia 3/4 dotychczasowych artykułów, ale dodaje wiele nowych przepisów, zwiększając dwukrotnie objętość ustawy. Co gorsze, zamiast upraszczać przepisy, jeszcze bardziej je komplikuje, zamiast eliminować zbędne lub źle funkcjonujące rozwiązania, wprowadza nowe rozbudowane i zawiłe konstrukcje prawne takie jak partnerstwo społeczno-publiczne, czy inicjatywa obywatelska, które szczegółowo regulują materię nie wymagającą regulacji. Tendencja ujmowania wszystkich przejawów aktywności obywatelskiej w formy prawne nie zwiększy liczby inicjatyw obywatelskich, ani nie ułatwi życia obywatelom. W efekcie proponowanych zmian nowa ustawa stanie się nieczytelna i niezrozumiała, a organizacje pozarządowe i urzędnicy samorządowi, którzy dopiero co oswoili się z obowiązującą ustawą, będą musieli uczyć się jej od nowa.

W trosce o klarowność i prostotę przepisów regulujących aktywność obywateli i ograniczanie ich do niezbędnego minimum oraz nie komplikowanie tego, co już funkcjonuje, opowiadamy się za wprowadzeniem w obowiązującej ustawie jedynie tych zmian, które naprawiają jej niedociągnięcia, doprecyzowują niejasności, eliminują przepisy, które się nie sprawdziły, a przez to ułatwiają jej stosowanie. Mamy na myśli projekty zmian wypracowane w pierwszym i drugim roku funkcjonowania ustawy w odpowiedzi na problemy i postulaty zgłaszane przez przedstawicieli organizacji i administracji, szczególnie te dotyczące współpracy z samorządem, uelastycznienia trybu zlecania zadań i zgłaszania ofert, kasacji *lex specialis* w zlecaniu zadań z zakresu pomocy społecznej, rehabilitacji osób niepełnosprawnych, promocji zatrudnienia i rynku pracy.

Jednocześnie jesteśmy zdecydowanie przeciwni wprowadzaniu do ustawy rozbudowanych i zawiłych regulacji prawnych dotyczących: partnerstwa publiczno-społecznego, inicjatywy lokalnej, ustanawiania wojewódzkich, powiatowych i gminnych rad działalności pożytku publicznego, a także przepisów regulujących działanie Funduszu Inicjatyw Obywatelskich. Obawiamy się, że te nowe, często niejasne i nieprecyzyjne przepisy, rodząc poważne problemy interpretacyjne, staną się prawdziwym utrapieniem dla środowiska organizacji. Zbędne wydaje się nam dokonywanie kosmetycznych zmian w przepisach określających rolę, zadania i skład Rady Działalności Pożytku Publicznego. Zgadza się z dominującą w środowisku trzeciego sektora opinią, że formuła jej funkcjonowania nie sprawdziła się w poprzednich latach i wymaga poważnego namysłu i zdecydowanej przebudowy. Nasze zastrzeżenia budzą również zapisy wprowadzające nadmierną kontrolę administracyjną nad organizacjami pozarządowymi, która utrudnić może działanie, rozwój i profesjonalizację sektora.

I. PROPOZYCJE OCENIANE POZYTYWNI

1. Uchylenie przepisów utrzymujących odrębny tryb zlecenia zadań z zakresu pomocy społecznej (wykreślenie art. 3 ust. 6 ustawy) oraz zastosowanie trybu zlecenia zadań z ustawy o

działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w stosunku do innych ustaw: w tym promocji zatrudnienia, przeciwdziałania narkomanii, przemocy w rodzinie. Zmiana ta wychodzi naprzeciw oczekiwaniom formułowanym jeszcze na etapie pisania ustawy.

2. Uszczegółowienie przepisów dotyczących zasad i form współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi – nowy dział Ia rozdziały 1 i 2 „Zasady i formy współpracy”,

z wyłączeniem punktów dotyczących rad działalności pożytku, partnerstwa publiczno-społecznego i inicjatywy lokalnej, których wprowadzeniu się sprzeciwiamy (art. 5a pkt 4, art. 5a ust. 3 pkt. 2 i 3, art. 6) 2, oraz artykułów rozdziału 2 opisujących Program Funduszu Inicjatyw Obywatelskich (art. 5b - 5d).

Pozytywnie oceniamy wprowadzenie wymogu uchwalania programów w konsultacji z organizacjami do 31 grudnia roku poprzedzającego, możliwość uchwalania wieloletnich planów współpracy, oraz konieczność sporządzania sprawozdania z jego realizacji do 31 marca. Podtrzymujemy nasze uwagi do poprzednich wersji przepisów o tworzeniu programów współpracy i sugerujemy dodanie w art. 5e, do pkt. 1, zapisu, z którego jasno wynika, że program współpracy przygotowywany jest we współpracy z organizacjami, oraz że uchwalany jest wraz z ustawą budżetową.

Analogiczne wymogi tworzenia programu współpracy z organizacjami pozarządowymi wprowadzić należy również dla organów administracji państwowej, które wg proponowanego obecnie przepisu nie mają obowiązku, a jedynie możliwość ich tworzenia.

3. Uszczegółowienie procedur konkursowych na realizację zadań publicznych (art. 12-19a): zniesienie wymogu publikacji ogłoszeń w prasie, ustalenie kryteriów rozpatrywania ofert, składu komisji konkursowych, zawierania umów, uelastycznienie zlecenia realizacji zadań publicznych, usprawnienie

i przyspieszenie procedury ogłaszania otwartego konkursu ofert na projekty autorskie, wprowadzenie możliwości składania ofert wspólnych, wprowadzenie trybu uproszczonego dotacji na małe inicjatywy lokalne, etc.

Zmiany te oceniamy pozytywnie, wychodzą one naprzeciw postulatowi zgłaszanemu przez środowisko organizacji pozarządowych działających w Polsce. Nasze zastrzeżenia budzą jednak pewne szczegółowe rozwiązania proponowane w tej części projektu ustawy, w tym m.in.:

a) w art. 14 ust. 4 - wymóg załączenia umowy partnerskiej zawartej „pomiędzy organizacjami pozarządowymi lub podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, określającej zakres ich świadczeń” już na etapie zgłaszania oferty wspólnej. Uważamy, że umowę taką należy załączyć dopiero po otrzymaniu pozytywnej oceny wniosku na etapie podpisywania przez organizację i samorząd umowy na realizację zadania (takie rozwiązanie przyjęte jest w procedurach EFS i Funduszu NGO Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego EOG).

b) w art. 18a ust. 2 – niewybranie żadnej oferty i unieważnienie umowy. Naszym zdaniem należy doprecyzować, dlaczego organ administracji publicznej nie dokonał wyboru żadnej oferty, a w art. 18b dopisać ust. 4, który zwolni organizację realizującą zadanie wybrane w konkursie unieważnionym po podpisaniu z nią umowy z odpowiedzialności finansowej za błędy zlecającego. Organizacja powinna w takim wypadku oddać jedynie tę część dotacji, której nie wydała do chwili wydania postanowienia o unieważnieniu umowy.

c) w art. 18 ust. 3 – wymóg składania sprawozdania cząstkowego na żądanie organu administracji publicznej. Uważamy, że termin, w którym organizacje mają dostarczyć sprawozdanie cząstkowe na żądanie organu administracji publicznej powinien być jasno określony. Proponujemy dodanie po słowach „w terminie ustalonym przez ten organ” sformułowania: „nie krótszym niż 14 dni”.

4. Art. 20 pkt 3 Uzyskiwanie statusu OPP i sprawozdawczość

Jesteśmy za wprowadzeniem wymogu nawet nie dwu- a trzyletniego okresu działania przed otrzymaniem przez organizację statusu OPP. Należy jednak w sposób jednoznaczny zapisać w ustawie (zgodnie z zasadą ochrony praw nabytych), że podmioty, którym nadano status OPP przed wprowadzeniem tego wymogu, zachowują go po wejściu w życie nowelizacji ustawy.

Zawsze uważaliśmy, że organizacje ubiegające się o status pożytku publicznego powinny udowodnić, że prowadzą działania na rzecz pożytku publicznego. Obowiązujące obecnie przepisy, w myśl których wystarczy wpisać do statutu organizacji wymogi formalne z odpowiednich artykułów ustawy, doprowadziły do dewaluacji statusu OPP i wypaczenia idei pożytku publicznego. Status OPP najłatwiej było dostać organizacjom powstałym po wprowadzeniu w życie ustawy, które tworząc swoje statuty przepisywały „żywcem” z ustawy całe fragmenty art. 20 i odpowiednie punkty art. 4 definiujące sfery zadań publicznych. Tymczasem, wiele zasłużonych organizacji działających przez lata na rzecz pożytku publicznego, zwłaszcza te powstałe na bazie ustawy o fundacjach, nie mogło dostosować statutów do wymogów ustawy i wprowadzić np. wymaganego przez nią organu kontroli i nadzoru (ustawa o fundacjach nie wymaga dwuinstancyjności organów, dodatkowo wiele statutów nie uwzględniało możliwości wprowadzania przez zarząd tego typu zmian, a wymóg niezależności obu organów fundacji nie pozwalał zarządowi powołać ciała, które miało go kontrolować).

5. Art. 23 – popieramy uściślenie terminów przekazywania i publikowania sprawozdań OPP dopiero po zatwierdzeniu ich przez organy statutowe organizacji.

6. Art. 46 pkt. 4-5 – popieramy dodanie regulacji dotyczących wolontariuszy wykonujących świadczenia na terytorium innych państw w świetle rosnącego zaangażowania Polski za granicą.

II. ZMIANY OCENIANE ZDECYDOWANIE NEGATYWNIE

1. Partnerstwo publiczno-społeczne i inicjatywa lokalna

Opowiadamy się za skreśleniem wszystkich artykułów odnoszących się do pomysłu partnerstwa społeczno-publicznego i inicjatywy lokalnej, tj. art. 2 pkt. 5-6 definiujących partnerstwo publiczne i inicjatywę lokalną oraz rozdziałów 2a i 2b drobiazgowo je opisujących, a także pozostałych artykułów, które się do nich odnoszą.

a) Partnerstwo publiczne

Naszym zdaniem nie ma potrzeby wprowadzania odrębnej instytucji partnerstwa społeczno-publicznego o tak skomplikowanej od strony formalno-organizacyjnej formule i to tylko na 5 lat w celu sięgania po środki pochodzące z funduszy strukturalnych. Tworzenie odrębnej instytucji na okres 5 lat na niejasnych i nierównych zasadach (w wyniku negocjacji, bez zdefiniowanych kryteriów doboru partnerów społecznych i biznesowych przez samorząd, który w tym układzie stoi na uprzywilejowanej i silniejszej pozycji) nie jest uzasadnione ani potrzebą społeczną, ani wymogiem formalnym. O wiele bardziej praktyczne, użyteczne i prostsze jest tworzenie konsorcjów i zawieranie umów o współpracy między NGO-sami a samorządem w oparciu o kodeks cywilny lub ustawę o stowarzyszeniach, tak jak to się odbywało do tej chwili.

b) Inicjatywa lokalna

Rozumiejąc intencje projektodawcy, zmierzające do zwiększenia aktywności obywatelskiej, musimy stwierdzić, że przy tym poziomie komplikacji formalno-prawnych proponowana konstrukcja zamiast ułatwić działanie obywatelom, skutecznie ich do niej zniechęci. W dodatku rozwiązanie to wcale nie służy upelnomocnieniu i upodmiotowieniu grupy aktywnych obywateli, ale uzależnia ich od organów administracji publicznej, które są jedynym dysponentem środków na realizację zadania pt. „wykonanie inicjatywy lokalnej”(sic!). Nie negując potrzeby szukania możliwości prawnych wyposażenia stowarzyszeń zwykłych w możliwości otrzymywania środków na realizację ich inicjatyw, opowiadamy się za przygotowaniem bardziej przemyślanych i dopracowanych rozwiązań i ujęciem ich w odrębnym samodzielnym akcie prawnym na wzór ustawy o fundacjach czy ustawy o stowarzyszeniu.

2. Umiejscowienie w ustawie Funduszu Inicjatyw Obywatelskich

Sprzeciwiamy się włączeniu do ustawy o działalności pożytku publicznym i o wolontariacie przepisów regulujących funkcjonowanie Funduszu Inicjatyw Obywatelskich. Naszym zdaniem Program FIO powinien zostać przyjęty przez Radę Ministrów jako program operacyjny w oparciu o ustawę o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, w oparciu o którą działa mechanizm funduszy strukturalnych. Postulujemy, aby Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej wystąpiło jak najszybciej do Rady Ministrów o przyjęcie konsultowanych w środowisku pozarządowym Strategii Wspierania Społeczeństwa Obywatelskiego i Programu Operacyjnego FIO na lata 2007-2013, tak aby jeszcze w czerwcu można było ustalić odpowiednią linię w budżecie do finansowania PO FIO w roku 2009 i w latach następnych.

3. Rada Działalności Pożytku Publicznego

Jesteśmy przeciwni proponowanym zmianom w przepisach dotyczących RDPP, gdyż uważamy, że nie wpłyną w żaden sposób na poprawę jej funkcjonowania. Problemy, jakie pojawiły się szczególnie w drugiej kadencji Rady, pokazują, że należy poważnie zastanowić się nad tym, jaką rolę ma pełnić Rada i stosownie do tego zmienić jej umocowanie, rolę i zakres kompetencji. Widać bowiem wyraźnie, że w obecnym kształcie nie pełni dobrze żadnej z funkcji, które są jej ustawowo przypisane: ani nadzorczą w stosunku do działalności pożytku publicznego, ani doradczej w stosunku do ministra właściwego, ani co sugerować miała jej kompozycja (samorząd - administracja rządowa - organizacje), nie stała się platformą wymiany informacji i ucierania opinii w ramach instytucji dialogu obywatelskiego.

Umocowanie Rady przy ministrze właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, czemu Forum zawsze było przeciwnie, sprzyja tendencji postrzegania sfery pożytku publicznego jako działalności związanej ze świadczeniem usług publicznych z zakresu polityki społecznej i rynku pracy, nie zaś prowadzeniem szeroko rozumianej działalności obywatelskiej dla dobra publicznego.

W związku z powyższym proponujemy w tej nowelizacji ustawy zerwać z fikcyjnością trójstronności Rady (potwierdzoną notoryczną absencją na posiedzeniach członków administracji rządowej i samorządowej) i ograniczyć skład Rady do przedstawicieli organizacji pozarządowych, a jej rolę sprowadzić do funkcji organu opiniotwórczego doradzającego ministrowi ds. zabezpieczenia społecznego w sferze działań właściwych dla funkcjonowania ustawy. W dalszej perspektywie należy zastanowić się nad zasadnością powołania ciała złożonego z praktyków i ekspertów trzeciego sektora, wzorowanego na Charity Commission w Wielkiej Brytanii, którego zadaniem byłby nadzór nad działalnością organizacji korzystających z przywilejów wynikających z realizowania przez nie działań służących pożytkowi publicznemu.

4. Regionalne rady działalności pożytku publicznego

Naszym zdaniem nie ma racjonalnego uzasadnienia do wprowadzania zapisów o powoływaniu odgórnie przez marszałka województwa i organy wykonawcze jednostek samorządu terytorialnego, wojewódzkich, powiatowych i gminnych rad działalności pożytku publicznego, w dodatku w formule obecnej RDPP, która w zgodnej opinii organizacji pozarządowych nie sprawdziła się w ciągu ostatnich pięciu lat. Praktyka pokazała, że rady takie działają mimo braku stosownego zapisu ustawowego tam, gdzie jest ku temu wola obu stron. W dodatku formuła ich pracy i sposób powoływania członków, często w oparciu o demokratyczne procedury wyboru delegatów, nie są odgórnie narzucone, ale wspólnie wypracowane przez samorządy i organizacje pozarządowe. Zadekretowanie obowiązku ich tworzenia skutkować będzie powoływaniem martwych struktur. Brak demokratycznej procedury wyłaniania przedstawicieli organizacji do rad oraz danie marszałkowi swobody w powoływaniu i odwoływaniu jej członków nie zapewni reprezentatywności tego grona. W przypadku rad gminnych i powiatowych obecny zapis w ogóle nie definiuje trybu ich powoływania. Nie wiadomo, czym te rady miałyby się zajmować poza stwarzaniem pozorów konsultacji społecznych (patrz doświadczenia RDPP). Jednocześnie nie tworzy się spójnego i czytelnego systemu powiązań pomiędzy poszczególnymi radami, a ogólny ich zakres zadań jest zbliżony. Należałoby gruntownie i całościowo przemyśleć kształt i sposób działania systemu rad, zanim wpisze się je w ustawę.

5. Art. 4 sfera zadań publicznych, działalność pożytku publicznego

Jesteśmy przeciwni przerabianiu, rozdrabnianiu i uszczegółowianiu katalogu sfer pożytku publicznego, w tym np. dzieleniu na dwie odrębne sfery punktu „wypoczynek dzieci i młodzieży i turystyki i krajoznawstwa”, czy zupełnie niezrozumiałej zmianie pkt. 17 z „upowszechniania wiedzy i umiejętności na rzecz obronności państwa” na „obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych”. Jak tak

zdefiniowane zadanie mają realizować organizacje pozarządowe? Uważamy, że należy poważnie zastanowić się nad sformułowaniem innej definicji działalności pożytku publicznego i odejściem od powiązania jej z katalogiem sfery zadań publicznych, który - podobnie jak lista zwolnień podatkowych w ustawie o CIT - będzie nieuchronnie rozszerzany, wydłużany i przerabiany pod wpływem kolejnych grup nacisku. Warto zastanowić się nad tym, czy nie należy określić jej jako działalności na rzecz realizacji dobra publicznego w bardziej ogólnych obszarach uznanych powszechnie za dobro publiczne (takich jak: pomoc społeczna, ochrona zdrowia, nauka i edukacja, kultura i sztuka, ekologia, wyrównywanie szans, rozwój lokalny, rozwój demokracji i społeczeństwa obywatelskiego, pomoc humanitarna i prawa człowieka). Skończyłoby to z fikcją dopasowywania zapisów w statucie organizacji do zmieniającego się ciągle katalogu sfer pożytku publicznego.

III. UWAGI DO ZAPISÓW SZCZEGÓŁOWYCH

1. Art. 1 ust. 1 pkt 1 - Zmiana opisu zakresu regulacji ustawy i art. 3 ust. 1 definicja działalności pożytku publicznego

Choć zmiana brzmienia art. 1 ust. 1 pkt 1 z „korzystania z działalności organizacji przez administrację publiczną” na „współpracę administracji publicznej z organizacjami” jest krokiem w dobrym kierunku, wciąż jednak działalność pożytku publicznego sprowadza się w ustawie do działalności w celu wykonywania zadań publicznych. Jesteśmy zdecydowanymi przeciwnikami takiej definicji. Naszym zdaniem działalność pożytku publicznego to działanie przyczyniające się do realizacji dobra publicznego, które to dobro niekoniecznie musi być ujęte w zadaniach publicznych. Uważamy, że należały przeformułować używaną w ustawie definicję działalności pożytku publicznego tak, by nie wiązała się z zadaniami publicznymi, lecz z obszarami powszechnie uznawanymi za dobro publiczne (patrz również uwagi do sfery zadań publicznych, pkt 6 powyżej).

2. Art. 3 ust. 2 - Definicja organizacji pozarządowej

a) Art. 3 ust. 2. pkt 2) Sprzeciwiamy się dodaniu wyrazu „całkowity” przed wyrazem „dochód”, gdyż taki zapis może zamknąć organizacjom pozarządowym możliwość przeznaczania części dochodu na inwestycje lub uruchomienie działalności gospodarczej, z której dochód przeznaczany będzie na cele statutowe.

b) Art. 3 ust. 2 pkt 3) Uznanie, że spółki prawa handlowego nie są organizacjami pozarządowymi. Przepis ten wydaje się słuszny na obecnym etapie rozwoju sektora pozarządowego w Polsce.

c) Art. 3 ust. 3 a) - Wyłączenie z przepisów regulujących działalność pożytku publicznego stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego (JST) jest usankcjonowaniem stanu rzeczywistego, w którym przepis ten pozostawał martwy. W dotychczasowej ustawie tryb zlecania zadań publicznych miał być jednakowy dla NGO i JST po to, by wprowadzić element zdrowej konkurencyjności. Praktycznie jednak zlecanie zadań w tym trybie JST było niemożliwe, bo ustawa o finansach publicznych nie pozwalała z nimi zawrzeć umowy. Warto byłoby jednak zastanowić się nad tym, jak ten problem rozwiązać, by móc pozostawić element zdrowej konkurencyjności i równości różnych podmiotów w ubieganiu się o realizację zadań publicznych.

d) Art. 3 ust. 4 uchylenie pkt. 3 i pkt. 6 - Wyłączenie niektórych podmiotów spod przepisów dotyczących działalności pożytku publicznego. Mamy wątpliwości co do włączenia samorządów zawodowych i klubów sportowych, będących spółkami do listy podmiotów, które mogą prowadzić działalność pożytku publicznego. Przynależność do samorządów zawodowych ma często charakter obligatoryjny, zaś ich działalność sprowadza się do administracyjno-samoregulacyjnej. Kluby sportowe będących spółkami, mają często charakter czysto komercyjny, a prowadzona przez nie działalność jest daleka od działalności pożytku publicznego. Nie ma powodu, aby uznać jedne spółki za NGO, a inne nie (patrz art. 3 pkt 3).

e) Art. 3 uchylenie ust. 6 - Wyłączenie spod działania ustawy fundacji, których jedynym fundatorem jest skarb państwa, lub których majątek w ponad połowie pochodzi ze źródeł

publicznych. Jesteśmy przeciwni skasowaniu obowiązującego w dotychczasowej ustawie wyłączenia od tej zasady fundacji działających w sferze nauki. Godzi to w Fundację na Rzecz Nauki, która taki status uzyskała na mocy obowiązującej ustawy. Jeśli przepis ten miałby być skasowany, analogicznie jak w art. 20 pkt. 3, uważamy, że należy wprowadzić zapis jednoznacznie stwierdzający, że organizacje, które nabyły status OPP pod rządami dotychczasowej ustawy zachowują go po wejściu w życie nowelizacji.

3. Art. 9 ust. 1 pkt 2) - Działalność odpłatna

Sprzeciwiamy się utrzymaniu w OPP prowadzących działalność odpłatną limitu wynagrodzeń na poziomie 1,5 krotności średniego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w roku poprzednim. Jeśli chcemy, by organizacje korzystały z tej formy działalności i nie prowadziły działalności gospodarczej należy wprowadzić inne niż pułap wynagrodzeń ograniczenie dochodów z prowadzenia tej działalności. Zamiast tego rozwiązania - szeroko krytykowanego w środowisku organizacji pozarządowych - proponujemy wprowadzić roczny limit dochodów z działalności odpłatnej do wysokości np. 100 000 złotych. To czytelny i jasny parametr, każda organizacja może sobie tak zaplanować swoją działalność, aby jej dochód nie przekroczył określonej kwoty.

Jesteśmy zdecydowanie przeciw rządowej regulacji wynagrodzeń w organizacjach. Przy wymogu coraz większej profesjonalizacji i specjalizacji sektora, choćby w celu zdobywania zamówień publicznych i dotacji unijnych w ostrej konkurencji z wysoko opłacanymi pracownikami firm komercyjnych nie można stawiać NGOsom bariery w postaci blokady wynagrodzeń. Coraz więcej prowadzonych przez nie działań wymaga dobrych specjalistów: terapeutów, księgowych, trenerów, menedżerów. Ich wynagrodzenia powinien regulować rynek, a nie ustawodawca. Jeśli chcemy, żeby przy projektach z pieniędzy europejskich pracowali specjaliści, również z pozostałych krajów UE, to musimy im stworzyć odpowiednie warunki, również płacowe.

4. Art. 19a - Tryb zlecania zadań publicznych z pominięciem konkursu ofert

a) Ust. 1. Ograniczenie tego trybu do projektów o trzydziestodniowym okresie realizacji jest nieuzasadnione. Wyklucza bowiem wszelkie inicjatywy, które wymagają minimalnego nakładu finansowego, takie jak 3000 zł roczna dotacja dla kółka kombatanckiego na organizację spotkań z okazji np. Wielkanocy, Bożego Narodzenia, czy Nowego Roku.

b) Ust. 8. Wyodrębnienie 10% środków przeznaczonych na tryb niekonkursowy należałoby raczej odnieść do poprzedniego roku budżetowego i tylko do tych środków, które były wydane w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (a nie np. ustawy o oświacie, gdzie duże środki wydawane są na szkoły niepubliczne).

5. Art. 27 - Sprawozdawczość organizacji pożytku publicznego

a) Ust. 2. Wymóg przeznaczenia środków otrzymanych z wpłat 1% wyłącznie na prowadzenie działalności pożytku publicznego, naszym zdaniem jest niepotrzebny, gdyż gwarantuje to już obecna ustawa. Zapis taki może jedynie wprowadzić problemy interpretacyjne i kwestionowanie sytuacji, w których organizacje przeznaczać będą te środki np. na zakup sprzętu służącego do prowadzenia działalności statutowej, kapitał rezerwowi, czy też pokrycie kosztów akcji fundraisingowej. 1% pomoc miał organizacjom w zdobywaniu funduszy również na cele, na które trudno zdobyć środki z innych źródeł (np. na rozbudowę instytucji). Tym samym wprowadzenie nowych przepisów w tym zakresie przeczy intencji ustawodawcy.

b) Ust. 3. Uważamy, że wymóg sporządzenia i publikowania osobnego sprawozdania z wydatkowania 1% jest wprowadzaniem niepotrzebnej biurokracji, która w żaden sposób nie przyczyni się do zwiększenia przejrzystości organizacji pożytku publicznego. Sprawozdanie takie powinno być częścią sprawozdania całościowego wysyłanego do MPiPS.

6. Art. 27 a-c Odpowiedzialność członków organu zarządzającego, kontroli lub nadzoru

Uważamy, że propozycje odnośnie odpowiedzialności członków organu zarządzającego, kontroli lub nadzoru za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem działania sprzecznym z prawem, w tym odpowiedzialność finansowa wobec wierzycieli są nieprecyzyjnie sformułowane. Nie jest jasne, w jakich konkretnie sytuacjach, za jakie i czyje zobowiązania oraz wobec jakich podmiotów mają oni ponosić odpowiedzialność. Domniemywać można, że chodzi tu o odpowiedzialność analogiczną jak w przepisach dotyczących spółek z o.o. zapisaną w kodeksie spółek handlowych. Należy jednak

pamiętać, że spółki handlowe i OPP nie działają na takich samych zasadach. Dodatkowo, istnieją już mechanizmy prawne umożliwiające pociągnięcie do odpowiedzialności karnej osób odpowiedzialnych za nadużycia, czy zaniedbania w organizacjach. Wprowadzenie takiego zapisu w niniejszej ustawie jedynie skutecznie wystraszy chętnych do zasiadania w ciałach nadzorczych i zarządzających organizacjami.

7. Art. 28 – 34 Nadzór ministra nad organizacjami pożytku publicznego

a) Art. 28 ust. 1 i art. 29 Propozycja rozszerzenia nadzoru z „prawidłowego korzystania z uprawnień OPP” do całej działalności OPP znacznie zwiększa zakres kontroli ministra. Nadzór nad działalnością oznacza nadzór nad wszystkimi jej aspektami. W praktyce nie wiadomo, w jaki sposób i co minister miałby kontrolować (teoretycznie mógłby żądać informacji o wszystkim). Uważamy, że należałoby więc ograniczyć nadzór do wywiązywania się organizacji z obowiązków, jakie nakłada na nią ustawa/status OPP oraz prawidłowego korzystania z uprawnień nabytych dzięki temu statusowi.

b) Art. 33a ust. 1 Tryb nadzoru Uważamy, że należy uściślić ten ustęp poprzez podanie terminu, w jakim organizacja ma udzielić wyjaśnień lub zastosować się do wezwania ministra, zanim ten złoży wniosek do sądu rejestrowego o wykreślenie organizacji.

c) Art. 33a ust. 2 Uważamy, że zapis dający możliwość wystąpienia ministra do sądu o wykreślenie organizacji z rejestru OPP w przypadku nieprzesłania informacji o rozliczeniu środków pochodzących ze zbiórki publicznej oraz informacji o otrzymanych darowiznach jest niepotrzebny. Kwestie te reguluje ustawa o zbiórkach publicznych i ustawy podatkowe. Tam zawarte są sankcje za niewywiązanie się z obowiązków. Ponadto nie ma powodu, żeby informacje te dostarczać ministrowi, zwłaszcza, że np. w myśl ustawy o CIT, wyszczególnienie niektórych darowizn od osób prawnych ma być opublikowane również na stronach internetowych OPP.

* * *

OPINIA NT. ZMIAN INNYCH AKTÓW PRAWNYCH

Pozytywnie oceniamy:

1. Zmiany w ustawie o KRS

Ułatwienia formalne przy składaniu wniosku o status OPP (np. brak konieczności opisywania działań statutowych kodami KPD).

2. Zmiany w ustawie o kosztach sądowych

Zwolnienie z opłat przy wpisie do rejestru OPP.

3. Nałożenie na KRTV obowiązku wydania rozporządzenia dot. dostępu NGOów do mediów publicznych

Należy określić termin, w jakim KRTV ma wydać rozporządzenie np. do 6 miesięcy po wejściu w życie ustawy.

Podsumowanie

Pięć lat funkcjonowania ustawy powinny skłaniać do głębszej refleksji nad kształtem przyjętych rozwiązań i nad tym, na ile praktyka funkcjonowania ustawy nie zaprzeczyła intencjom, jakie leżały u podstaw jej tworzenia. Być może zamiast dobudowywać nowe rozdziały należałoby pomyśleć o odchudzeniu obecnej ustawy i przeniesieniu niektórych z jej zapisów do innych ustaw. Nie sposób bowiem nie zgodzić się z opublikowanym niedawno tekstem autorstwa Marzeny Mendzy-Drozd i Piotra Frączaka „Działalność pożytku publicznego i organizacje pozarządowe – jaka ustawa?”, którego lekturę polecamy autorom projektu, że w obecnej ustawie mamy do czynienia z pomieszaniem pojęć i materii, w efekcie czego nie wiadomo, co jest przedmiotem jej regulacji: relacje samorządu z organizacjami pozarządowymi, działalność organizacji pozarządowych, sfera zadań publicznych, czy działalność

pożytku publicznego. Proponowane obecnie zmiany tylko pogłębiają chaos, a przecież jedną z fundamentalnych zasad demokratycznego państwa prawa jest reguła prawidłowej i przejrzystej legislacji. Oznacza ona, że prawo winno być stanowione w sposób budzący zaufanie obywateli do państwa i jego organów, a akty prawne powinny być redagowane w sposób jasny, wyczerpujący i spójny. Przedłożony projekt ustawy naszym zdaniem tego warunku nie spełnia.

W imieniu Forum Darczyńców w Polsce

Ewa Kulik – Bielińska – przewodnicząca Zarządu

Piotr Szczepański – członek Zarządu

Jakub Wojnarowski – członek Zarządu

ZAŁĄCZNIK NR 3.

List przewodni MSWiA z dnia 30 października 2008 r. wraz z postulatami zmian w Rozporządzeniu MSWiA w sprawie sposobów przeprowadzania zbiórek publicznych oraz zakresu kontroli nad tymi zbiórkami z 6 listopada 2003 r.

Dotyczy pisma: DZiK-VI-632-111/08/AT

Szanowny Pan

Tomasz Siemoniak

Sekretarz Stanu

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

ul. Stefana Batorego 5

02 - 591 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na Pana zaproszenie sformułowane w piśmie DZiK-VI-632-111/08/AT z dnia 8 października 2008 r. przedstawiamy listę problemów związanych z organizacją i prowadzeniem zbiórek publicznych wraz z postulatami wprowadzenia odpowiednich zmian w regulacjach prawnych oraz praktyce stosowania przepisów o zbiórkach publicznych. Załączone przez nas postulaty zostały wypracowane w toku dyskusji w grupie kilkudziesięciu organizacji pozarządowych zainteresowanych problematyką zbiórek publicznych w ramach dwóch spotkań zorganizowanych przez Forum Darczyńców w dniach 14 maja i 15 października 2008. Spotkania te poświęcone były identyfikacji i analizie problemów związanych z praktyką podciągania przez urzędników MSWiA różnych form pozyskiwania środków na działalność statutową organizacji pod przepisy o zbiórkach publicznych, a także wypracowaniu propozycji zmian w przepisach wykonawczych do Ustawy zmierzających do wyeliminowania trudności i barier, na jakie napotykają organizacje prowadzące zbiórki publiczne.

W imieniu własnym i organizacji korzystających z ofiarności publicznej dziękujemy za podjęcie inicjatywy zmierzającej do oceny przepisów i praktyki prowadzenia zbiórek publicznych. Cieszymy się, że w odpowiedzi na zgłaszane przez nas od maja uwagi i postulaty wskazujące na konieczność odróżnienia pozyskiwania środków na działalność programową od prowadzenia zbiórki publicznej, Ministerstwo gotowe jest podjąć dialog z organizacjami, który doprowadzi do rewizji istniejącej praktyki i wyeliminowania zbędnych biurokratycznych wymogów. Mamy nadzieję, że przedstawione przez nas postulaty posłużą do wprowadzenia odpowiednich zmian w obowiązujących przepisach i doprowadzą do stworzenia transparentnego, nieuznaniowego systemu przyznawania pozwoleń opartego o jasne, powszechnie znane kryteria i procedury. Jednocześnie zgłaszamy gotowość uczestnictwa w spotkaniach i pracach dotyczących tej problematyki.

Z wyrazami szacunku,

Ewa Kulik-Bielińska

Przewodnicząca Zarządu

Forum Darczyńców w Polsce

Problem podstawowy

Traktowanie przez MSWiA każdego apelu o wsparcie w prasie, radiu, TV i Internecie z podaniem numeru konta bankowego lub numeru telefonicznego, na który można przesyłać SMSy charytatywne, jako zbiórki publicznej.

Postulat 1:

Ograniczenie zbiórki publicznej do zbierania darów w gotówce i naturze, tak jak zapisano to w art. 1 ustawy o zbiórkach publicznych

Proponowane rozwiązanie

Wykreślenie z „Rozporządzenia MSWiA w sprawie sposobów przeprowadzania zbiórek publicznych oraz zakresu kontroli nad tymi ziórkami” § 1. ust 1 stwierdzającego że:

*„§ 1. Zbiórka publiczna ofiar w gotówce może być przeprowadzona w formie:
1) dobrowolnych wpłat na konto, założone osobno dla każdej zbiórki publicznej przez przeprowadzającego zbiórkę publiczną”*

i zmianę kolejności numeracji ustępów w tym paragrafie.

W znowelizowanej wersji rozporządzenia § 1. otrzymałby następujące brzmienie:

*“§ 1. Zbiórka publiczna ofiar w gotówce może być przeprowadzona w formie:
1) zbierania ofiar do puszek kwestarskich oraz skarbon stacjonarnych, umieszczanych w obiektach, za zgodą ich właścicieli lub użytkowników;*

2) sprzedaży cegiełek wartościowych;

3) sprzedaży przedmiotów i usług”.

Uzasadnienie

Włączenie do Rozporządzenia wpłaty na konto jako formy zbiórki publicznej prowadzi do sytuacji, w której pojęcie zbiórki publicznej rozciągane jest przez urzędników MSWiA na wszelkie formy pozyskiwania przez organizacje środków od osób prywatnych związane z apelem o wsparcie w

środkach masowego przekazu z podaniem konkretnego numeru konta (odpowieź Krzysztofa Janika z 2003 roku na interpelację poselską nr 3996c), czy zamieszczane na stronach internetowych przez organizacje pozarządowe wszelkie apele o wsparcie finansowe lub o przekazywanie darów rzeczowych skierowane są do bliżej nieokreślonego adresata (do każdej osoby odwiedzającej stronę internetową)” (informacja na stronie internetowej MSWiA z 23 czerwca 2004).

Tymczasem dyspozycja art. 1 ustawy: („zbiórką publiczną jest wszelkie publiczne zbieranie ofiar w gotówce lub w naturze na pewien z góry określony cel”) wyraźnie wskazuje, że ze zbiórką publiczną mamy do czynienia wtedy, gdy spełnione są jednocześnie trzy warunki:

- (1) po pierwsze, zbiórka prowadzona jest publicznie, czyli w przestrzeni publicznej: na ulicy, przed sklepem, w miejscach publicznych (poza wyłączeniem w art. 13), czy z domu do domu,
- (2) po drugie, określony jest konkretny cel, na jaki zbierane są ofiary,
- (3) po trzecie, ofiary zbierane są w formie gotówki lub w naturze.

O publicznym charakterze zbiórki nie może, jak interpretują to urzędnicy MSWiA przesądzać sam apel „skierowany do bliżej nieokreślonego adresata” (z odpowiedzi zastępcy Dyrektora Departamentu Koncesji i Zezwoleń MSWiA, p. Izabeli Wereśniak–Masri na list Forum Darczyńców), gdyż apel nie jest jeszcze zbieraniem ofiar, a jedynie odwołaniem się do publicznej ofiarności. Ustawodawca nie zapisał, że zbiórką publiczną jest publiczny apel o datki, ale że to czynność zbierania ma mieć publiczny (czyt. prowadzony w miejscu publicznym) charakter. Apel czy informacja „Jeśli chcesz pomóc głodującym dzieciom, przekaz darowiznę na konto fundacji X czy/ prześlij SMS o treści „pomagam” na nr Y” nie jest zbiórką publiczną, a tylko informacją o tym, jak można wesprzeć działalność danej fundacji. Jest to jedna z form pozyskiwania darowizny od osób prywatnych na działalność statutową fundacji (z ang. fundraising), w odpowiedzi na którą obywatele mogą przekazać na podany numer konta określoną kwotę darowizny udokumentowaną przelewem bankowym lub przekazem pocztowym, czy bilingiem telefonicznym, którą następnie mają prawo odpisać sobie od podatku (art. 26 ust. 1 pkt 9 oraz ust. 6e ustawy o PIT).

Również pozostałe zapisy ustawy wyraźnie wskazują, że w intencji ustawodawcy zbiórka publiczna - poddana kontroli i reglamentacji administracji państwowej – dotyczy sytuacji, w której datki i ofiary w gotówce lub w naturze, przekazywane są przez jedną osobę fizyczną innej osobie fizycznej bezpośrednio i anonimowo niejako z ręki do ręki: do skarbon, puszek, koszy, itp. czyli poza jakimkolwiek systemem automatycznego ich ewidencjonowania. Świadczy o tym art. 5 nakładający na ministra właściwego do spraw wewnętrznych wydanie rozporządzenia, które m.in. zapewni bezpieczeństwo zbieranych ofiar, określi miejsca ich prowadzenia, sposoby sporządzania dokumentacji dotyczącej przebiegu akcji zbiórkowej oraz wymogi legitymacji osoby przeprowadzającej zbiórkę, a także art. 7 ustawy, stwierdzający, że zbiórki publiczne mogą być prowadzone jedynie przez członków instytucji posiadającej pozwolenie na ich prowadzenie lub przez członków instytucji mających cele pokrewne albo przez osoby imiennie przez te instytucje zaproszone. Ani bank, ani operator telefonii komórkowej nie są takimi instytucjami, a ich pracownicy nie są osobami przeprowadzającymi zbiórkę na imienne zaproszenie organizacji ją przeprowadzającej.

Fakt, że ustawodawca powierzył ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych wydawanie pozwoleń i sprawowanie nadzoru nad prowadzeniem zbiórek publicznych na obszarze obejmującym więcej niż jedno województwo, podkreśla dodatkowo, że podstawowym celem przepisów o zbiórkach publicznych jest zapewnienie „odpowiedniego bezpieczeństwa zbieranych publicznie ofiar w gotówce i naturze” (art. 1 i 5 Ustawy oraz §13.3 Rozporządzenia). Bezpieczeństwo to należy rozumieć nie tylko jako gwarancję właściwego udokumentowania i wykorzystania darów przez organizację (zgodnie z celem zbiórki publicznej), ale też zapewnienie wiarygodności instytucji i osób prowadzących zbiórkę publiczną, zapewnienie ładu i porządku publicznego podczas prowadzenia zbiórki, w tym bezpieczeństwa osób ją prowadzących, oraz zabezpieczenie organizacji przed utratą wiarygodności na skutek prowadzenia fałszywych zbiórek, lub afer związanych z defraudacją pozyskanych środków.

W świetle powyższego wpisanie do Rozporządzenia wpłaty na konto bankowe organizacji jako formy zbiórki publicznej nie ma najmniejszego uzasadnienia i kłóci się z duchem ustawy. Wpłaty dokonywane przez darczyńców na rachunek bankowy organizacji nie są bowiem nieewidencjonowanym anonimowym przekazem gotówki (wrzucanej do puszek lub skarbon czy wręczanym do ręki zbierającemu), ale bezgotówkowym transferem środków, dokumentowanym przekazem pocztowym czy przelewem bankowym i automatycznie ewidencjonowanym w systemie bankowym w momencie ich wpłynięcia na konto organizacji. W przeciwieństwie do datków wrzucanych do puszek wpłaty te – właśnie dzięki stosownemu ich udokumentowaniu już z chwilą ich przekazania – w myśl przepisów ustaw podatkowych mogą być potraktowane jak darowizna podlegająca zwolnieniu podatkowemu. Darowizny i wpłaty (np. 1% podatku dochodowego) przekazane na konto organizacji, podobnie jak inne przychody organizacji, pozostają pod pełnym nadzorem właściwych organów kontroli, w tym urzędów skarbowych. Każda organizacja musi przekazać urzędowi skarbowemu informację o swoich wpływach i wydatkach w zeznaniu rocznym CIT 8, a następnie dostarczyć bilans zatwierdzony przez władze organizacji. Może też być skontrolowana w każdej chwili przez urzędników z urzędu skarbowego, a jeśli dysponuje środkami publicznymi również przez NIK. Nie ma zatem potrzeby poddawania jej wpływów kontroli kolejnego ministerstwa. Interpretacja i stosowanie przepisów o zbiórkach publicznych przez MSWiA nakłada na organizacje zupełnie niepotrzebnie dodatkowe wymagania sprawozdawcze, co prowadzi do sytuacji, że jedna organizacja musi sprawozdawać się z tych samych wpływów do kilku organów administracji państwowej (m.in. minister właściwy, MPiPS, Urząd Skarbowy, MSWiA).

Usunięcie z Rozporządzenia MSWiA wpłat na konto organizacji jako jednej z form zbiórki publicznej, pozwoli na klarowne rozróżnienie między zbiórką publiczną a pozyskiwaniem funduszy na działalność statutową organizacji z wykorzystaniem takich nowoczesnych metod zdobywania środków jak direct dialogue, charytatywne smsy, mailing, pay-roll, marketing telefoniczny, czy wpłaty on-line. Takie rozwiązanie będzie w zgodzie nie tylko z duchem i literą Ustawy z 1933 roku, ale też z przepisami obowiązującymi w innych krajach europejskich (np. w Wielkiej Brytanii), w których ta forma zbierania środków na cele dobroczynne jest powszechna i dobrze zakorzeniona. Ułatwi przeprowadzanie kampanii fundraisingowych i zmniejszy liczbę wniosków o wydanie pozwolenia na organizację zbiórek. Ośmieli też z pewnością wiele organizacji, które w niewielkim stopniu korzystają dziś z ofiarności osób prywatnych do aktywnego poszukiwania darczyńców, przyczyniając się tym samym do wzrostu kulejącej wciąż w Polsce filantropii indywidualnej i zmniejszając zależność sektora non-profit od środków publicznych.

Spełnienie tego postulatu rozwiąże kolejne problemy, na jakie uskarżają się organizacje, organizujące zbiórki publiczne, takie jak:

Problem 1:

Zawarty w z § 1. ust 1 wymóg zakładania osobnych kont dla każdej zbiórki publicznej, który naraża organizacje prowadzące zbiórki publiczne na bałagan i niepotrzebne koszty, a także utratę wiarygodności wobec potencjalnych darczyńców, którzy nie rozumieją, dlaczego za każdym razem podawane jest inne konto, i dlaczego konto na zbiórkę ma inny numer niż konto ogólne organizacji.

Problem 2:

Uznanie przez MSWiA darowizn przekazywanych za pośrednictwem telefonii komórkowej (wiadomości tekstowe typu sms) i telefonii stacjonarnej (system audiotele lub infolinia) jako formy zbiórki publicznej, mimo że ani ustawa ani rozporządzenie nie dają ku temu żadnych podstaw. Nieuprawniona jest interpretacja urzędników MSWiA znajdująca się w zawieszanej na stronach internetowych MSWiA „Informacji o procedurze ubiegania się o pozwolenia na zorganizowanie i przeprowadzenie zbiórki publicznej oraz sprawozdania ze zbiórki”, w myśl której ta forma zbierania środków traktowana jest jako sprzedaż usług.

Uzasadnienie

Sprzedaż usług analogicznie do sprzedaży przedmiotów w myśl art. 7 ustawy może być przeprowadzona wyłącznie przez instytucję, która otrzymała pozwolenie na jej przeprowadzenie. Tymczasem, w tym wypadku instytucja, która otrzymuje wpłaty w systemie charytatywnych smsów, audiotele czy infolinii nie sprzedaje żadnych usług, a jedynie otrzymuje darowizny za pośrednictwem nowoczesnego narzędzia jakim jest przekaz z użyciem systemu telefonii stacjonarnej czy telefonii komórkowej. Jest to analogiczna sytuacja, jak w wypadku przekazywania wpłat przez bank na konto organizacji. W obu wypadkach wpłaty te są identyfikowalne i udokumentowane, a ich wpływ na konto organizacji podlega kontroli stosownych organów nadzoru finansowego.

Postulat 2

Przestrzeganie przez urzędników MSWiA zapisów art. 3 i 4 ustawy, które mówią, że cel zbiórki nie może być przeciwny prawu i ma być godny poparcia z punktu widzenia interesu publicznego, a także zgodny ze statutem organizacji czy aktem założycielskim komitetu oraz § 9. 1 rozporządzenia, w myśl którego „Ubiegający się o udzielenie pozwolenia na przeprowadzenie zbiórki publicznej przedstawia organowi plan przeprowadzenia zbiórki publicznej, który określa: 1) cel, na który mają być przeznaczone ofiary pochodzące ze zbiórki publicznej;

Uzasadnienie

W myśl powyższych zapisów cel zbiórki powinien być ogólny i odnosić się do art. 1 i art. 3 i 4 ustawy, tj. powinien być jedynie zgodny z prawem i statutem prowadzącej zbiórkę organizacji, służący interesowi publicznemu (w przeciwieństwie do interesu osobistego) i podany w apelu. Nieuprawnione jest więc domaganie się przez urzędników MSWiA podejmujących decyzje o pozwolenie na zbiórkę wyszczególnienia we wniosku **zamkniętej listy rodzaju planowanych wydatków**. Takie żądanie nie tylko nie ma oparcia w prawie, ale jest niemożliwe do spełnienia i niepotrzebne z punktu widzenia interesu publicznego. Cel zbiórki powinien być sprecyzowany na takim poziomie ogólności, na jakim sformułowany jest apel o wsparcie, bo to ludzie swoimi datkami decydują, czy ten komunikat jest dla nich wystarczający, by zechcieli na niego odpowiedzieć. Powinien więc zawierać się w hasłach typu: pomoc powodzianom w Polsce, pomoc uchodźcom w X, pomoc ofiarom katastrofy w kopalni Y, czy pomoc dla upośledzonych umysłowo, sierot z domów dziecka, niewidomych w Laskach, itd. Nie sposób bowiem na etapie organizacji zbiórki, szczególnie w nagłych wypadkach, gdy organizowana jest pomoc humanitarna, ale też w przypadku budowy czy remontu jakiegoś obiektu, określić z góry, na co pójdą fundusze: koce i śpiwory, żywność, łóżka, okna czy cement. Ludzie zresztą tego nie oczekują. Na co poszły ich datki dowiadują się ze sprawozdania z wykorzystania ich ofiar.

Nieuzasadnione domaganie się wyszczególnienia pozycji, jakie będą sfinansowane ze środków pozyskanych w zbiórce na etapie składania wniosku, skutkuje w konsekwencji bezzasadnym kwestionowaniem przez MSWiA wydatków wykazanych w sprawozdaniu, które odbiegają od przedstawionych we wniosku - na żądanie MSWiA - wstępnych założeń.

Postulat 3

Odejście od praktyki domagania się utrzymania kosztów przeprowadzenia zbiórki na poziomie 7, 10, czy 20% - w zależności od uznania urzędnika wydającego zezwolenie.

Uzasadnienie

Ani w ustawie ani w rozporządzeniu nie jest powiedziane, jakie mają być koszty prowadzenia zbiórki. Nie ma nawet mowy o potrzebie ich minimalizowania. § 9.1.7 mówi jedynie, że ubiegający się o pozwolenie powinien podać przewidywane koszty przeprowadzenia zbiórki w tym rodzaj i wysokość poszczególnych wydatków, a następnie podać je w publicznym ogłoszeniu wyników zbiórki (§ 12.1.7 rozporządzenia). Domaganie się utrzymania kosztów przeprowadzenia zbiórki na określonym przez urzędnika poziomie nie tylko, że nie ma oparcia w przepisach prawa, ale jest absurdalne, bo może się zdarzyć, że zebrano tak mało środków, że pokryły tylko koszty jej przeprowadzenia. Dodatkowym problemem jest to, że w momencie wnioskowania o zezwolenie na zbiórkę i sprawozdawania wydatków sfinansowanych ze środków uzyskanych ze zbiórki urzędnicy MSWiA kwestionują wydatki administracyjne związane z pozyskaniem i rozdysponowaniem darów czy planowane koszty wynagrodzeń osób zatrudnionych przy danym projekcie, uzurpując sobie prawo decydowania za ofiarodawców, choć ci przekazali środki na określony w apelu ogólny cel, a nie na listę wydatków, której domagał się od organizacji urzędnik MSWiA. Koszty przeprowadzenia zbiórki publicznej mogą być bardzo różne w zależności od skali prowadzonych działań i zastosowanych narzędzi. W USA i Wielkiej Brytanii, gdzie pozyskiwanie środków przez organizacje od osób prywatnych ma długą tradycję i szerokie zastosowanie, koszt prowadzenia zbiórki i zdobycia darczyńców dochodzi często do 30% zebranych środków. Żeby zdobyć darczyńców, trzeba najpierw

zainwestować w narzędzia promocyjne i fundraisingowe, a zwrot z tej inwestycji nie następuje od razu, ale po dłuższym czasie (poza zbiórkami na ofiary kataklizmów i wielkich katastrof, czy prowadzonymi przez kilka rozpoznawanych medialnie organizacji).

Postulat 4

Nie stosowanie nie mającego oparcia w ustawie i w rozporządzeniu i często nierealistycznego wymogu drobiazgowego rozliczenia się przed organem udzielającym pozwolenia z przeprowadzonej zbiórki w ciągu 1 miesiąca od jej zakończenia. Odstąpienie od rozbudowanej sprawozdawczości wymagającej od prowadzącego zbiórkę załączania do sprawozdań kopii faktur, umów z beneficjentami, itp.

Propozycja

Dodanie w par 9.1 punktu 8: „*termin użytkowania środków zebranych podczas zbiórki publicznej*”

Uzasadnienie

Art. 9 mówi jedynie, że wynik zbiórki i sposób użytkowania zebranych ofiar powinien zostać podany do wiadomości organu, który udzielił pozwolenia oraz ogłoszony w terminie 1 miesiąca w prasie. Tak więc termin 1 miesiąca dotyczy wymogu publicznego ogłoszenia wyników zbiórki, o którym mowa w §11 Rozporządzenia, a nie dostarczenia sprawozdania do organu administracji publicznej (szczególnie, że ta, zgodnie ze wspomnianą wcześniej „Informacją o procedurze ubiegania się o zezwolenie”, żąda załączenia kopii opublikowanego już ogłoszenia). Trzeba jednocześnie pamiętać, że w zależności od celu prowadzonej zbiórki termin 1 miesiąca od jej zakończenia może być niewystarczający na przedstawienie ostatecznego rozliczenia z wykorzystania datków, bo część środków może jeszcze nie być wydatkowana. Tym samym nie sposób w tak krótkim terminie dołączyć do sprawozdania kopii faktur, rachunków, umów etc. Wydaje się przy tym, że wymóg ten formułowany w korespondencji urzędników z organizacjami prowadzącymi zbiórki publiczne jest nieuzasadniony. Kserowanie całej dokumentacji finansowej generuje niepotrzebne koszty po stronie organizatora zbiórki. Tego typu kontrola leży w gestii organów skarbowych, nie MSWiA, którym ustawa gwarantuje kontrolę i wgląd do wszelkich dokumentów w siedzibie organizacji (art 8).

Postulat 5

Nie domaganie się zezwolenia MSZ i MF na zakup za granicą towarów lub usług, które będą wykorzystane w Polsce (np. sprzętu medycznego czy leczenia podopiecznego fundacji), nie kwestionowanie takich wydatków w sprawozdaniu ze zbiórki.

Uzasadnienie

Art. 2.2 ustawy wymaga zgody MSZ i MF, na wydatkowanie środków zagranicą, w przypadku, gdy kraj ten jest beneficjentem zbiórki. W przypadku, o którym tu mowa beneficjent/ci

pozostaje/ą w kraju, a jedynie środki pozyskane na pomoc dla niego/nich wydatkowane są za granicą.

Postulat 6

Wprowadzenie rygorystycznego wymogu upubliczniania sprawozdania z przeprowadzonej zbiórki zawierającego informację o wysokości pozyskanych środków i ich wykorzystaniu w prasie lub na stronach internetowych organizacji, a także na stronie internetowej MSWiA.

Propozycja rozwiązania

Dodanie w §12 przed zdaniem „Publiczne ogłoszenie wyników zbiórki publicznej zawiera” zdania: *Przeprowadzający zbiórkę publiczną ogłasza publicznie wynik zbiórki i sprawozdanie z wykorzystania zebranych ofiar w prasie lub na swojej stronie internetowej oraz przesyła je organowi, który wydał pozwolenie na zbiórkę”, a po § 13 dodanie § 14 w brzmieniu: „Organ kontrolujący zbiórkę publiczną zamieszcza przedłożone mu sprawozdanie, o którym mowa w par 12 na swojej stronie internetowej w Biuletynie Informacji Publicznej”.* Zmiana numeracji §14 na §15.

Uzasadnienie

Obowiązkiem organizacji prowadzących zbiórkę publiczną jest wysprawozdawanie się z jej efektów i wykorzystania środków zebranych podczas zbiórki przede wszystkim przed tymi, którzy obdarzyli je zaufaniem, czyli swoim ofiarodawcom. Najlepszym i najtańszym narzędziem do tego jest strona internetowa. Ponieważ jednak nie wszystkie organizacje (szczególnie te prowadzące zbiórki na poziomie lokalnym) posiadają swoją stronę www, właściwym miejscem do publikowania ich sprawozdań jest strona organu, który wydał zgodę na jej przeprowadzenie: samorządu lokalnego, urzędu marszałkowskiego, MSWiA. Umieszczenie sprawozdań ze zbiórek w jednym miejscu - w przypadku zbiórek ogólnopolskich na stronie internetowej MSWiA - ułatwi kontrolę obywateli nad wykorzystaniem środków pochodzących z ich ofiarności i podniesie wiarygodność organizacji prowadzących zbiórki. Analogiczne rozwiązanie zastosowano w przypadku sprawozdań organizacji pożytku publicznego, które zamieszczane są na stronie MPiPS.

Postulat 7

Dodanie po § 9.2. Rozporządzenia punktu 3, który określi termin, w jakim udzielona zostanie zgoda organu na prowadzenie zbiórki publicznej, również w sytuacjach wymagających szybkiej reakcji, zasady rozpatrywania wniosków oraz wymóg pisemnego uzasadnienia decyzji odmownej, a także możliwość odwołania się od tej decyzji.

Uzasadnienie

Obecnie nie ma żadnego ustawowego terminu rozpatrzenia wniosku przez MSWiA (poza tym zawartym w KPA) ani wymogu uzasadnienia przez organ decyzji odmownej. Nieznane są też zasady,

którymi kierują się urzędnicy, oceniając wnioski o pozwolenie przeprowadzenia zbiórki publicznej. Wnioskujący nie mają też praktycznie możliwości odwołania się od decyzji urzędnika ministerialnego do wyższej instancji (takie odwołanie wraca na biurko urzędnika wydającego decyzję). Szczególnym problemem jest brak ustawowego wymogu niezwłocznego udzielenia odpowiedzi na wniosek o pozwolenie na zbiórkę w sytuacjach nagłych: klęsk, katastrof, itp. uniemożliwiający często włączenie się Polski w akcje pomocy humanitarnej poza krajem. Równie dokuczliwa jest praktyka nie informowania przez MSWiA organizacji o przyjęciu czy odrzuceniu przesłanego sprawozdania, skutkująca niemożnością ubiegania się o nowe pozwolenie, czy domaganie się wyjaśnień lub zmian w sprawozdaniu po upływie kilku miesięcy od jego przesłania.

Postulat 8

Dołączenie do rozporządzenia wzoru wniosku i wzoru sprawozdania, które wylistują informacje niezbędne do udzielenia zgody na przeprowadzenie zbiórki i przyjęcia sprawozdania oraz dokładnie określa, jakie dokumenty powinny się składać na wniosek oraz jakie powinny być dołączone do sprawozdania. Oba dokumenty powinny powstać we współpracy i zostać skonsultowane z organizacjami pozarządowymi.

Uzasadnienie

Z doświadczeń organizacji, które prowadziły zbiórki publiczne, wynika, że skala urzędniczej interpretacji przepisów jest bardzo szeroka, a w niektórych kwestiach zdarzały się nawet całkowicie sprzeczne stanowiska czy żądania formułowane przez urzędników zarówno na etapie składania wniosku o pozwolenia na zbiórkę jak i składania sprawozdania z jej przeprowadzenia. Tymczasem spełnienie określonych warunków przez wniosek nie powinno dawać możliwości decyzji odmownej, podobnie jak ma to miejsce w przepisach dotyczących zagospodarowania przestrzennego, gdzie urzędnicy nie mogą nie wydać pozwolenia na budowę, jeżeli wniosek jest zgodny z wszystkimi przepisami.

Spełnienie postulatów 7 i 8 skutecznie wyeliminuje uznaniowość i dowolność w interpretacji przepisów o zbiórkach publicznych i stawianiu wymogów pod adresem organizacji ubiegających się o pozwolenia, na które skarżyły się organizacje, i stworzy przejrzyste procedury udzielania zezwoleń.

Postulat 9

Dodatkowo Rozporządzenie powinno jasno określić na co mają zostać przeznaczone środki zebrane w ramach zbiórki publicznej, jeśli przewyższą środki potrzebne do realizacji celu, na który zostały zebrany lub jeśli będą niewystarczające do jego zrealizowania. Informacja ta powinna być podana już na etapie występowania o pozwolenie na zbiórkę, a następnie, jeśli dojdzie do takiej sytuacji, podana do wiadomości publicznej.

Proponowane rozwiązania

Dopisanie stosownego punktu np. w § 9 Rozporządzenia. Można tu posiłkować się analogicznymi zapisami z ustawy o działalności pożytku publicznego (art. 33. 4 i 5) i ustawy o fundacjach (Art 15. 4) nakazującymi wykorzystanie przez organizację zgromadzonych ze zbiórek środków na cele pokrewne lub przekazaniu ich na rzecz innej organizacji prowadzącej działalność statutową w tym samym lub zbliżonym zakresie.

Uzasadnienie

Rozwiązanie tego problemu jest sprawą podstawową z punktu widzenia wiarygodności publicznej organizacji prowadzącej zbiórkę i jej odpowiedzialności wobec ofiarodawców, którzy obdarzyli ją zaufaniem. Jeśli zbiórka będzie chybiona i nie przyniesie zakładanych rezultatów, opinia publiczna musi być o tym powiadomiona, a środki powinny być przekazane na cel podobny do tego, jaki podany był w apelu o datki. Z tego też względu cel zbiórki – co podnosiliśmy już w postulacie 2 – winien być sformułowany na takim poziomie ogólności i dotyczyć takiego problemu, żeby nie trzeba było zmieniać przeznaczenia środków, jeśli zbierze się ich za mało lub za dużo („pomoc dzieciom niepełnosprawnym”, a nie „pomoc dziecku X”, na którego operację może przyjść 20x więcej środków niż potrzeba).

ZAŁĄCZNIK NR 4.

Plan konferencji i seminariów z cyklu „Rola i modele fundacji w Polsce i w Europie”

Konferencja *Fundacje we współczesnej Europie* otwierająca cykl 5 seminariów o uwarunkowaniach prawnych funkcjonowania fundacji w Polsce i w Europie.

data 12 września 2008 r.

Celem konferencji była próba odpowiedzi na pytanie, jaką funkcję pełnią dziś fundacje w nowoczesnych społeczeństwach, jakie wyzwania przed nimi stoją, jaka jest rola państwa (prawa, systemu podatkowego) we wspieraniu tej formy zaangażowania obywateli w działaniu na rzecz dobra publicznego.

Seminarium 1: Sposób tworzenia i likwidacji fundacji

data: 6 listopada 2008 r.

Jakie wymogi formalne konieczne są do założenia fundacji. W oparciu o jakie prawo tworzone są fundacje? Jakie podmioty mogą je zakładać? Jakie są typy i rodzaje fundacji? Czy konieczna jest rejestracja, jeśli tak to gdzie, kto i jak je rejestruje? Czy jest wymagany kapitał założycielski, w jakiej wysokości? Jakie są inne wymogi prawne do założenia fundacji (procedura, akceptacja przez władze administracyjne)? Kto i jak może zmienić statut fundacji (czy można zmienić cel, sposoby działania)? Czy istnieje ograniczenie terytorialne działania fundacji? Kto, kiedy i w jaki sposób może rozwiązać/zlikwidować fundację?

Seminarium 2: Nadzór nad fundacjami (administracyjny, sądowy, skarbowy, publiczny), sprawozdawczość i jawność, odpowiedzialność wobec opinii publicznej

data: 1 grudnia 2008 r.

Kto i w jakim zakresie sprawuje nadzór nad fundacjami? Czy istnieje tylko nadzór podatkowy, czy również nadzór merytoryczny (zgodności działania ze statutem) i jak on wygląda? Jakie sankcje mogą wymierzyć organy nadzoru i w jakich sytuacjach? Formy i zakres sprawozdawczości: finansowej, merytorycznej. Granice jawności, przejrzystość a ochrona danych osobowych? Jak zabezpieczyć się przed zarzutem ograniczania przejrzystości fundacji? Wymóg audytu: kiedy, dla jakich podmiotów, pod jakimi warunkami powinien on być przeprowadzany?

Seminarium 3: Gwarancje niezależności fundacji i sposób zarządzania

Relacje zewnętrzne: fundacja – fundator, fundacja – darczyńca, fundacja – władze, fundacja – beneficjent. Wpływ fundatora na decyzje organów fundacji. Sposób podejmowanie decyzji w fundacji. Zakres wpływu darczyńcy na decyzje o wyborze beneficjentów, „darowizny ze wskazaniem” a niezależność podejmowania decyzji. Struktura władz i sposób zarządzania oraz zasady wynagradzania organu zarządzającego. Relacje wewnętrzne między różnymi organami fundacji. Sposoby i procedury zapobiegania konfliktowi interesów. Wynagradzanie/dotacje dla członków zarządu i fundatora, jego rodziny, etc. Czy i jaka jest odpowiedzialność prawna władz fundacji?

Seminarium 4: Fundacja pożytku publicznego – funkcja i sposób działania

Czym jest/powinna być fundacja pożytku publicznego? Jaką funkcję w systemie społeczno-polityczno-gospodarczym pełni? Czy jest formą społecznego zaangażowania obywateli (np. fundatorów) w rozwiązywanie problemów społecznych poprzez wyodrębnienie i pomnażanie środków na wybrany cel (szczególnie tych, które nie są na tyle popularne, by tworzyły zaangażowanie w formie stowarzyszeń)? Czy jest alternatywą do stowarzyszeń (i w praktyce łatwiejszą, bo nie wymagającą 15 członków i konieczności przestrzegania procedur demokratycznych) formą angażowania się obywateli w działania społeczne? Jak ma działać? Jako forma kumulowania i pomnażania środków na działalność społeczną? Jako instytucja, która ma ten majątek dopiero zdobyć? Czy jako instytucja, która jedynie przeznaczając majątek na cele społeczne, czy też dzięki temu majątkowi sama te cele realizuje? Czy powinno istnieć zróżnicowanie regulacji prawnych dotyczących różnych typów fundacji (prywatne, korporacyjne, grantodawcze, operacyjne, pożytku publicznego, publiczne, inne)?

Seminarium 5: Fundacje i finanse

Jakie ulgi i zwolnienia podatkowe dotyczą fundacji? Jak są zróżnicowane w stosunku do różnych typów fundacji: rodzinnych, korporacyjnych, prywatnych, fundacji pożytku publicznego? Fundraising: jakie są dozwolone formy pozyskiwania środków, które nie wymagają zgody władz, a jakie wymagają? Czy wszystkie formy pozyskiwania środków powinny być dostępne dla wszystkich podmiotów? Jakie są źródła finansowania fundacji (w tym kwestia prowadzenia przez fundacje działalności gospodarczej)? Jakie są warunki tworzenia kapitału wieczystego (jakie podmioty mogą tworzyć kapitał wieczysty, czy tylko fundacje, czy także inne instytucje prywatne np. szpitale i czy mogą je tworzyć stowarzyszenia)? Jaka jest swoboda inwestowania kapitału fundacji (czy dozwolone są inwestycje we wszystkie instrumenty, czy fundacja może być głównym udziałowcem, czy może prowadzić przedsiębiorstwo i cieszyć się zwolnieniem podatkowym)? Czy istnieje wymóg *pay outu* i jak jest ustawiony? Czy jest prawnie ustalony limit/stosunek kosztów administracyjnych do kosztów programowych? Fundacje pożytku publicznego a VAT.

Konferencja podsumowująca

Prezentacja wyników dotychczasowych spotkań i wyznaczenie kierunków zmian w prawie o fundacjach i w innych ustawach regulujących działalność fundacji (w tym ustawach podatkowych). Analiza propozycji europejskiego prawa o fundacjach European Foundation Centre. Propozycje samoregulacji.